Է. ՏԱՐԻ 1860 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 18 ԱՐԵԳ 4382 — Հ. Տ. 26 ՄԱՐՏ 1890 — Ն. Տ. 7 ԱՊՐԻԼ 1890 — ՀԻՃՐ. 17 ՇԱՊԱՆ 1307 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐ ՄԻ ԵՎ ԻՍԿ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՆ ՊԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌وك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գնահատ արժողութ	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան »	200
» » Վեցամսեայ »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան գրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28

Դուրս զրկուած լրագրաց համար նոր գնոյ ենթադրութեան վրայ և խմբագրութենէն զրկուածներ նամակ կամ գրութիւն չեն ընդունիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

49ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԾՆՆԴԵԱՆ
ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ Բ.
ԲԱՐԵԽՆԱՄ ԿԱՑՍԵՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

16 ՇԱՊԱՆ, 1307 = 25 ՄԱՐՏ, 1890

Երէկ, Օսմանեան լայնածաւալ Տէրութեան ամէն կողմերը չքեղ հանդէսներով տօնեցաւ մեր Օգոստափառ Ինքնակալին ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՑՍԵՐ ծննդեան 49րդ Տարեդարձն։

Այս հանդէսներ փայլուն ապացոյցներն էին Ն. Կ. Վեհափառութեան բարերար իշխանութեան Իւր ամէն ազգէ և ամէն կարգէ հպատակաց մէջ յառաջ բերած երախտագիտական զգացումներուն։

Իւր բարենորոգիչ ոգւով, Իւր հայրագութ հպատակասիրութեամբ, Իւր նշանաւոր իմացականութեամբ, Իւր անխոնջ աշխատասիրութեամբ և Իւր յառաջդիմասէր ձգտումներով Ն. Կ. Վեհափառութիւն գրաւած է Իւր միլիոնաւոր հպատակաց սէրն ու յարգանքը, զորս ամէն տարի աւելի փառաւոր ցոյցերով կ'արտայայտեն Ն. Կ. Վեհափառութեան Ծննդեան և Գահակալութեան Տարեդարձներուն առթիւ։

Վեհապետական այս ընտիր բարեմասնութիւնք նշանաւոր կերպիւ ի հանդէս եկան քաղաքական մեծամեծ տագնապներու մէջ ընդ որս անցաւ Օսմանեան Տէրութիւնն՝ անեղծ պահելով Իւր բարձր դիրքն ի չարս Մեծ և հզօր Տէրութեանց։

Քաղաքակիրթ աշխարհն այսօր զարմացմամբ կը խոստովանի թէ այս եզական արդիւնք ձեռք բերուած է շնորհիւ հազուագիւտ ձիրքերու որք Օսմանեան Վեհապետաց ականաւոր շարքին մէջ բարձր դիրք մը կուտան ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՑՍԵՐ։

Ն. Կ. Վեհափառութիւն, Իւր ամէն ազգէ հպատակաց իմացական և տնտեսական զարգացման համար Չանք և զոհողութիւն չխնայելով, արդեամբ ապացուցած է թէ այս գեղեցիկ երկրին վերածնութեան հոգածու է միշտ։

Հայ Ազգն եւս որ ի Թուրքիա՝ մասնակցեցաւ այս հանրական խրախճանութեանց, քանի որ դարերէ հետէ չէ դադրած վայելէլէ Օսմանեան մեծաձգօր Ինքնակալաց շնորհներն, և քանի որ հաստատ վստահութիւն ունի այսուհետեւ ալ նոյն թանկագին շնորհներն անխափան վայելելու։

Հայոց հաւատարմութիւնը նորանոր ապացոյցներու չի կարօտիր։ զի Հայք ի մանկութենէ անտի կը սնանին այդ հաւատարմութեան զգացման մէջ, իրենց տոհմային անցելոյն ամէն էջերէն քաղելով հաւատարմութեան ընտիր ընտիր դասեր։

Օսմանեան Վեհապետք միշտ դնահատած են այս հայկական հաւատարմութիւն, և յայսմ մասին եւս Իւր փառաւոր Նախորդաց պանծալի օրինակին հետեւող եղած է Վեհ. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՑՍԸ, զանազան պատեհութեամբք Իւր բարձր գոհունակութիւնն յայտնելով Իւր հայ հպատակաց հաւատարմական սիրոյն և անձնուիրութեան համար։

ԱՐԵՒԵԼՔ պատիւ կը համարի այս բարեբաստիկ առթիւ թարգման լինել Հայ Ազգին ճշմարիտ զգացմանց, մաղթելով երկարութիւն կենաց և անվերջ բարեբաստութիւն մեր Օգոստափառ Վեհապետին համար, որ հայրական հովանւոյն ներքեւ կ'ապահովին Հայոց բարոյական ու նիւթական ամենայն յառաջդիմութիւնք ու զարգացմունք։ Այս յուսով ու բարեմաղթութեամբք, Հայ Ազգն որ ի Թուրքիա՝ Իւր սրտաբուխ աղօթքը կը միացնէ բոլոր Օսմանեան հպատակ ազգաց աղօթից հետ, և ամենայն ջերմեռանդութեամբ կ'աղաղակէ։ «ԿԵՑՑԷ՝ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ ԵՐԿԱՐՈՐԴ»։

Կ. ՊՈԼԻՍ, 26 ՄԱՐՏ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴՈՐՆԵՐ

Սերպ կառավարութիւնն հարցուց ֆրանսական կառավարութեան որ եթէ Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնք խզուին, Ֆրանսա կ'ընդունի՞ որ Պուլկարիոյ մէջ բնակեալ սերպ հպատակներ ֆրանսացի հիւպատոսաց պաշտպանութեան ներքեւ դրուին։ Ռուսիոյ հաճոյ լինելու համար, կ'երեւի թէ Ֆրանսա պիտի հաւանի։

—Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ տիրող դժտութեան անմիջական պատճառը բառնալու համար կ'երեւի թէ եղանակ մը գտնուած է։ Պուլկար կառավարութիւնն զՊ. Մինչեւիչ Պելկրատէ Սոֆիա կանչեց «բերանացի բացատրութիւններ տալու մակեդոնացի ուսանողաց խնդրոյն վրայ»։ Պուլկար կառավարութիւնն այս կերպիւ ետ կը կանչէ իւր գործակատար, և կը յուսացուի որ այս խնդրոյ վրայ չխօսուի այլ եւս։

—Նախընթաց շաբթուն ծանր վէճ ծագեցաւ սերպ խնամակալութեան և արմատական կուսակցութեան միջեւ, որ կը պնդէր թէ պատերազմական գործոց նախորդ նախարար Ճուրիչ գնդապետ աթոռ պէտք է ունենայ նորակազմ նախարարութեան մէջ։ Խնամակալք ի սկզբան դէմ դրին, յայտարարելով թէ նախարարներ կարգել արքայական իշխանութեան կը պատկանի։ Բայց Արմատականք պնդեցին, և խնամակալք տեղի տուին ի վերջոյ։

—Արմատական կուսակցապետ Պ. Փաչիչ ժամանակէ մ'ի վեր կը քարոզէ թէ Սերպք անձնուէր բարեկամ պէտք է լինին Ռուսաց, որոցմէ այնչափ բարիք վայելած են, և որոց օժանդակութեան կը կարօտին իրենց տոհմային բաղձանքները պսակելու համար յետ այսորիկ։ Բայց ահա պուլկարական Սվոբոդա լրագիրը կը հրատարակէ հակառուս ճառ մը, զոր նոյն ինքն Պ. Փաչիչ երկու տարի յառաջ արտասանած է, Միլան թագաւորին օրով, երբ աքսորեալ ի Սոֆիա կը դտնուէր։ Պ. Փաչիչ ըսեր է յայնժամ։ «Զգուշանանք Ռուսերէն, որք մեզ պաշտպանեան ժողովրդոցս աւելի ցնաստրեր են քան Աւստրիացիներն ու Մաճառներն։ Այս վերջինք երբեք չպիտի փորձեն մեր լեզուէն զրկել զմեզ, մինչ եթէ Ռուսիա իշխէ մեր վրայ՝ մեր մայրենի լեզուն իսկ պիտի կապտէ, և քսան տարիէն զմեզ խաղախներու պիտի դարձնէ»։

—Վիեննայի լրագիրք քաղաքական մեծ նշանակութիւն կուտան այն լուրին թէ առաջիկայ ամրան Զարևիչը (Ռուսիոյ դահաժառանգը) Սերպիա պիտի այցելէ։

—Սոպրանյէի առաջիկայ նստաշրջանին մէջ կառավարութիւնը պիտի առաջարկէ պատուիրակութեան մը կազմութիւնն, Եւրոպեան դիպուած կառավարութեանց մօտ զրկուելու համար։

—Պուլկար կառավարութիւնն այլ եւս չի կրնար ծածկել թէ պուլկար բանակին մէջ դժգոհութիւն կը տիրէ իրաց հաստատեալ վիճակին դէմ։ Թէև նորանոր ձերբակալութիւններ կատարուած են, բայց սպայք համարձակապէս կը յայտնեն իրենց համակրանքն առ Փանիցա հաղարապետ իւր դրժբախտութեան առթիւ։

—Յայտնի է թէ Ֆրանսայի և Թուրքիոյ միջեւ առեւտրական դաշնագրոյն պայմանաժամն ամսոյս 1/13 ին աւարտեցաւ։ Պուլկար կառավարութիւնը ծանոյց թէ ֆրանսական վաճառքէն մաքս պիտի առնու Պուլկարիոյ ընդհանուր մաքսային սակագնոյն համեմատ, եթէ Ֆրանսա Պուլկարիոյ հետ առեւտրական առանձին պայմանագիր չկնքէ։ Անդլիացիք՝ միշտ դործակցական մարդիկ՝ այսպէս ըրին, առանց երկար բարակ քննելու թէ պուլկար կառավարութիւնն ո՞ր ասիճան օրինաւոր կառավարութիւն է։ Բայց Ֆրանսա կը վարանի այս բանն ընելու։ Ռուսիոյ բարեկամութիւնը պահելու համար Ֆրանսայի ըրած զոհողութիւններէն մին սա է թէ Պուլկարիոյ արդի կառավարութիւնն աղօրէն կը ճանչէ, և անոր հետ ո՛և է բանակցութեան մտնելու և ո՛և է պայմանագիր կնքելու խիղճ կ'ընէ։ Բայց Պ. Սթամպուլով միաքը դրեր է այս խնդրոյ վրայ զիջում չընել, և եթէ Ֆրանքերէպուլիկար առեւտրական պայմանագիր մը չկնքուի մաքսային խնդիրը անօրինելու համար, Պուլկարիոյ ընդհանուր սակագնոյն (թարիֆային) համեմատ ծանր մաքսեր առնուլ Ֆրանսական վաճառքէ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ Ի ՊԵՐԼԻՆ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ Պ. ԺԻԼ ՍԻՄՈՆԻ ՀԵՏ

Ֆէնլոթ կը պատմէ Պ. Ժիւլ Սիմոնի հետ իւր խմբագրաց միոյն տեսակցութիւնը Պերլինի Դեսպանախորհրդոյն վրայ։ Պ. Ժ. Սիմոն զարմանօք տեսեր է թէ օտար պատուիրակաց ամենէն ալ իւր բոլոր գիրքերը կարդացած են, և իւր կնճռագրութիւնն աւելի աղէկ դիտեն քան բարեկամներէն շատեր։ Պ. Ժ. Սիմոն չէր ճանչեր զՊիզմարք իշխան։ Ի Պերլին, Պիզմարք իւր երկու չուներով այցելութեան եկեր է Պ. Ժ. Սիմոնի, ընտանեբար, առանձինն, և ըսեր։ «Մինչակ կուգամ, և ինքզինքս կը ներկայացնեմ. ես եմ Պ. ը Պիզմարք»։ Եւ առանց ձեւակերպութեան խօսքի բռնուեր է Ֆրանսայի առաջին պատուիրակին հետ։ Իշխանին հրաժարականին ընդունելութեան օրը Ֆրանսական պատուիրակութիւնն առանձինն ճաշեր է Պիզմարքի հետ, որ հանդարտ էր, և հասառուի (եկամտով ապրող մարդու) յատուկ խորհուրդներ կը կոդմէր։ «Հարստութիւն ունիմ, ըսեր է Պիզմարք։ 20,000 էքթոռ անտառի տեր եմ։ Ժամանակ է որ քիչ մ'ալ այս բաներուս հոգ տանիմ։ այնպէս չէ՞»։ Պ. Ժ. Սիմոնի համոզումն է թէ Պիզմարք վերջնապէս քաշուած է քաղաքական ասպարէզէն։ Շնորհակալութեամբ կը պատմէ Պ. Ժ. Սիմոն այն ընդունելութիւն զոր իրեն ըրին Մարեշալ Մոլթքէ, Դեսպանախորհրդոյն երիտասարդ և յոյժ նշանաւոր նախագահն Պ. Պերլեվիչ, Պրեսլաւի իշխան-եպիսկոպոս Տ. Քոփ (գերման եպիսկոպոս և աւստրեան իշխան, որոյ արքեպիսկոպոսական թեմն, Աւստրիոյ և Գերմանիոյ սահմանագլխոց վրայ, Եւրոպոյ ընդարձակագոյն թեմն է)։ Ֆրետերիկ կայսրուհին և Օկիւսթ-Վիլհելմիա կայսրուհին, և վերջապէս Կայսրը, մասնաւոր մեծարանօք ընդունեցին և պատուասիրեցին զՊ. Ժ. Սիմոն և միւս ֆրանսացի պատուիրակները։

Վիլհելմ Բ. շատ լաւ ֆրանսերէն կը խօսի։ Պ. Ժ. Սիմոն սքանչացեր է երիտասարդ Կայսեր հմտութեանց առատութեան ու ճշդութեան վրայ։ Դեսպանախորհրդոյ ծրագիրը կազմող ամէն խնդրոց վրայ Վիլհելմ Բ. ընտանեբար խօսեր է յոյժ շահեկան կերպիւ, Դեսպանախորհրդոյ անդամոց տրուած կայսերական հացկերոյթին մէջ, յորում Պ. Ժ. Սիմոն Կայսեր աջ կողմը բազմած էր։ Պ. Ժ. Սիմոն կ'ըսէ. «Կա՛մ Գերմանիոյ Կայսրը քանի մը ամիսէ ի վեր շատ փոխուեր է, և կամ զինքս գէշնկարագրեր էին մեզ»։ Պատուիրակները չորս անգամ ի կայսերական պալատ ընդունուեցան։ Վերջին ընթերցաց առթիւ, կէս գիշերէն մէկ ժամ յառաջ, որովհետեւ ծերունին Պ. Ժ. Սիմոն քիչ մը խոնջեալ կը թուէր, Կայսրն անոր մտենալով ընտանեբար ըսեր է. «Դացէք հանդչեցէք»։ —«Բայց, Վեհափառ Տէր. . . »— «Դացէք, կ'ըսեմ։ Բնական պէտք է։ Զեմ ուզեր հիւանդ վերադարձնել զձեզ ի Ֆրանսա»։

—Իսկ Դեսպանախորհո՞ւրդը, կը հարցնէ Ֆէնլոթ։

=«Դեսպանախորհուրդը թէեւ դործնական և անմիջական արդիւնքի չէ յանդած, բայց անօգուտ չպիտի լինի։ Ցուզուած խնդիրք ծանրագոյն խնդիրներն էին։ Ժողովրդոց կեանքն և ազգաց ապագայն կախում ունին այն վիճակէն զոր մեր օրէնքներ կրնայ կուտան դործաւորուհւոյն և տղուն։ Գիտեմ որ այս կանոնադրութիւնք, սոսկ տնտեսական տեսակէտով, զոհողութիւններ հարկաւոր կ'ընեն։ Եւ ճիշդ այս պատճառաւ միջազգային համաձայնութիւն մը անհրաժեշտ էր։ Եմ թադրելով որ Պերլինի Դեսպանախորհուրդը խնդրոյս վրայ Եւրոպոյ ուշադրութիւնն ստիպողաբար հրաւիրելու արդիւնքը միայն ունեցած լինի, իմաստասէրք դարձեալ դոհ պէտք է մնան, և այս պատճառաւ, թերահաւատներու կարծեաց հակառակ, կ'ըսեմ թէ այս Վեհաժողով երեւելի թուական մը կը կազմէ»։ Այս է Պ. Ժ. Սիմոնի կարծիքը Դեսպանախորհրդոյ արդեանց վրայ։

Պ. Ժ. Սիմոնի բնակարանին վարի սենեկին մէջ իւր ախորժելի բոլորը կը ափուէր եղբեւնուոյ (էյլֆ) դեղեցիկ փունջ մը։ Պ. Ժ. Սիմոն կը պատմէ թէ այս փունջ նուէր մ'է զոր իրեն հետ բերած է Գերմանիայէն։ Քէօլնի կայարանին մէջ տիկին մը տուած է զայն, խնդրելով որ երկու երեք օր իւր աշխատութեան սեղանին վրայ պահէ, և այս փունջը նուիրելու համար յատկապէս եկած էր մօտիկ կայարանէ մը։ Պ. Ժ. Սիմոն անոր անունը կը հարցունէ, բայց տիկինն ինքզինք չյայտնելով կ'անհետանայ։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՑՍՐ ԴՐԱՄԱՏԷՐ

Վիլհելմ Բ. իւր պատուն ամէն աւանդութիւնները կը շարունակէ։ Իւր անձնական հարստութիւնն եւս իւր ձեռամբ և իւր ուզած կերպիւ կ'ուզէ մատակարարել։ Երկու հարիւր հազար մարք փոխ տուաւ ի Պերլին Էյլֆսնեցսթրասէի փողոցին մէջ տան մը երաշխաւորութեան վրայ։ Ինչպէս Պերլին քաղաքին կապուածական երաշխաւորութեանց տումարը կը հաստատէ, 200 հազար մարքը Կայսեր անձնական դանձէն տրուած է։ Փոխատուութեան պայմանները կարգադրելէն յառաջ, Կայսրն ինք քանիցս դացած տունն աչքէ անցուցած է, ապահով լինելու համար թէ կ'արժէ՞ 200 հազար մարք։

ՀԱԿԱԴԵՐԵՎԱՐԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴՆ

Կ'երեւի թէ Ռափրիկէի սեւ դերիներուն վիճակը կարգադրել շատ աւելի երկար դործ է քան Եւրոպոյ սպիտակ դերիներուն—դործաւորներուն— վիճակը կարգադրել։

Տասն և հինգ օրէն իւր դործն աւարտեց Պերլինի Դործաւորական Դեսպանախորհուրդը, մինչ Պրուսէլի Դերեաց Դեսպանախորհուրդն ամիսներէ ի վեր կը տեւէ, և ինչպէս անցեալ տարին այս տարւոյ կտակեց զայն, եթէ այսպէս երթայ՝ ներկայ տարին ալ յաջորդին պիտի թողու։

Պրուսէլի Դեսպանախորհուրդն երկար բարակ օրէնք մը կը յօրինէ դերեաց տուրեւառը խափանելու մանրամասն պայմանաց վրայ։ Մարտ 31ի նստին մէջ հետեւեալ յաւելուածական տրամադրութիւնն ընդունուեցաւ.

«Ստորագրող Տէրութիւնք կը ճանչին սեւ դերեաց տուրեւառին արդելման նպատակաւ Օսմանեանց Վեհ. Կայսեր 1889 դեկտ. 16 թուով վաւերացուցած օրէնքին մեծ արժէքն, և ապահով են թէ օսմ. իշխանութիւնք փութաչան հսկողութիւն մը պիտի կազմակերպեն, մանաւանդ Արաբիոյ արեւմտեան ծովեզերաց վրայ, և այն ճամբայներու վրայ որք սոյն ծովեզերքն ի հաղորդակցութեան կը դնեն Ն. Կ. Վեհափառութեան ասիական ուրիշ ստացուածոց հետ։»

Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸՆԼ ՊԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ

Լրագիրք ոմանք կ'իմանան թէ Պիզմարք իշխան իւր պարապ ժամանակներուն մէջ նետողը։ Թիւերը կը համապատասխանեն եղեր Բուրժոյի տունէն գողցուած պանքնոտներու թիւերուն։ Կրնայ ըլլալ։ Բայց այս մէկ ապացոյցին վրայ ամուսինս չեն կրնար դատապարտել։ Եւ ուրիշ ապացոյց ալ չունին։ Ուստի հանդարտ եմ։

Հանդարտ։ Ինքը կ'ըսէր։ բարձրաձայն կը հռչակէր զայս, բայց հանդարտ չէր։ Ընդհակառակն ամէն բան ցոյց կուտար ինա, թէ ամենադառն անձուութեանց մատնուած էր։

—Ինչո՞ւ կը դողայ, հարցուց բժիշկը։

—Զգիտեմ թէ ի՞նչ ունիմ ժամանակէ մը ի վեր, պատասխանեց։ Բոլորովին փոխուած եմ։ Ցանցանքն այդ անիծեալ ոստիկանին է։ Ինծի այնպէս կուգայ թէ միշտ հոս է, ջաղացքին մէջ, թէ ետեւէս կը պտտի, վրաս կը հսկէ։ Եթէ ինքը չէ, ուրիշ մին է։ Ինծի այնպէս կուգայ միշտ թէ բերնէս խօսք մը պիտի փախցնեմ որ կորստեան պիտի մատնէ զիս, զոր Մարէսքօ պիտի լսէ։ Այն ատեն, ամէն բան կը լմննայ։ Ի՛նչ ալ ընեմ անօգուտ կ'ըլլայ։ Վիզս պիտի կտրեն։

—Հանդարտէ՛, կ'ըսէր բժիշկը։

—Է՛հ, դուն ադուոր ադուոր կը խօսիս, ման դի ինծի պէս չես տեսներ զիս հալածողներն, իմ ազատութեանս ու գերիս ետեւէն եկողները։

—Ո՞վ են ադոնք։

—Ամէն մարդ։

(Շարունակելի)

— 116 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՍԱՌԻ
ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ
ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ
ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

Լա Հէօյն անոնց մօտեցաւ, իբր թէ գուշակելով որ խօսակցութեան առարկայն ինքն էր։

—Ես ասկից աւելի բան մը չեմ գիտեր, ըսաւ։ Ջաղացքն էն։ յանկարծ Հէօյն եկաւ պանքնոտները ձեռքը բռնած։ Գետնէն գտած էր զայնս։ Ուստի իրեն հարկ էր տեղեկութիւններ հարցնել։ Եթէ ինքը գողցած է, վերջի ի վերջոյ կը խոստովանի։ Բայց գիտեմ որ գողցած չէ։ այս բանին համար ես գլուխս կը կտրեմ, պարոն դատաւոր։

Գեղկուհին տեղեկութիւն ունէր ուրեմն։

Մարէսքօ և Պ. Բէռօշէլ մեկնեցան, Լա Հէօյնը ջաղացքը թողլով։

Յաջորդ օրը, Միռ-ա-Մօռ վերստին հարցաքննուելով, կը պատասխանէր։

—Շիտակը զրուցելով, պարոն, քանի որ Բուրժոյի պանքնոտներէ մին՝ իմ նոտարիս դարաններուն մէջէն գտաք, յայտնի էր թէ միւսն ալ ջաղացքը մնացածներուն մէջէն պիտի գտնէիք։ Ուստի այս ըսածիդ զիս չի զարմացներ։

Եւ յարեց, ինչպէս որ ըրած էր իր կինը։

—Ապահովապէս, ինը հազար ֆրանքը Շանդկրըլէի ծառաստանին մէջ կորսնցուցող մարդն ու զանոնք Բուրժոյի տունէն գողցողը միևնոյն անձն է։ Եւ շատ հաւանական է որ Վիրժինի Լաթուշն ըսպանողը տարբեր անձ մը չըլլայ։ Աւելի հեռուները փնտռելու չէ։

Միռ-ա-Մօռ, ինչպէս արդէն ըսինք, իր մտային անդորրութիւնն ու զուարթութիւնը գտած էր։ Ամէն անգամ որ իր բանտէն կը հանէին զայն Պ. Բէռօշէլի քով տանելու համար, նոր երդ մը կ'ըսկըսէր։

Սակայն, այս զուարթութեան հակառակ, Պ. Բէռօշէլ իր կարծիքը կազմած էր։

Վիրժինի Լաթուշի սպաննիչը ջաղացպանն էր։

Եւ այս ուղղութեամբ առաջ տարուեցաւ քննութիւնն, որուն հաստատութիւն կուտային պանքնոտներուն յառաջ բերած ծանր ապացոյցները։

Է.
ՓՈՔՈՐԻԿՆԵՐ

Միռ-ա-Մօռի ձերբակալումն և գողութեան ու սպաննութեան այս ամբաստանութիւնը Սէրտօնի և շրջակայից մէջ ենթադրուածէն շատ աւելի աղմուկ յարուցին։

Գործը վերջացած, թաղուած կը կարծէին։

Ռընօտիէռի դատաւորէն, անսարտ հռչակուելէն և արձակուելէն յետոյ, իւրաքանչիւր ոք ըսած էր թէ մարդասպանն այլ ևս չպիտի գտնուէր։

Եւ յանկարծ կ'իմանային թէ ամենածանր ամբաստանութիւնք կը ծանրանային ջաղացպանին վրայ։

Ամենէն աւելի սաստիկ կերպով յուզուողներն էին՝ Ժիլէթ, Ռընօտիէռ եւ Անտրէ։

Ցեռոյ, հակահարուածով մը, ժէռթռիւտ ու Նօէլ։

Ռընօտիէռ զարհուրած մնաց։

Արտաքուստ այնպէս կը կարծուէր թէ Հէօյնի ձերբակալումը նոր ապացոյց մըն էր տոքթորին անմեղութեան։

Եւ արդարեւ, այսպէս կը մտածէր հասարակութիւնը։

Սակայն Ռընօտիէռ սոսկմամբ տեսաւ այս ամբաստանութիւնը։

Միռ-ա-Մօռ անմեղ էր։ Եթէ ամբաստանութիւնը, ջաղացպանէն յետոյ՝ Լա Հէօյնին վրայ եւս ծանրանար, հետեւանքն ի՞նչ պիտի ըլլար։ Ի՞նչ պիտի ըսէր գեղջկուհին։ ինչպէ՞ս պիտի պաշտպաներ ինքզինքը։ բաւական քաջութիւն պիտի ունենա՞ր միևնոյն վերջն ուրանալու համար։ Բայց եթէ խմացուէր թէ կը ստէ, եթէ սոնրին մէջ անոր ունեցած մասնակցութիւնը երեւան ելլէր, հաստատուէր, ի՞նչ պիտի ընէր։ չի՞ պիտի մատնէր իր մեղսակիցը։

Բաւական է որ բառ մը ըսէ, բաւական է որ իր անունը արտասանէ, եւ բժիշկը կորսուած է, այս անգամ բոլորովին կորսուած։

Աւասիկ ինչո՛ւ համար կենդանի-մեռեալ մը դարձած է տոքթորն այդ ձերբակալումէն ի վեր։

Միակ յոյս մը կը մնայ։

Լա Հէօյն չի հաւանուիր առժամապէս։ Միռ-ա-Մօռ միայն ձերբակալուած կը մնայ։

Ցորքան Լա Հէօյն ազատ կը մնայ, բըժիշկը վախնալու բան մը չունի։

Կը կասկածի թէ այս գործին մէջ Մարէսքօ կարեւոր դեր մը կատարած է։ Այսուհանդերձ, ճշդիւ չգիտեր թէ ամբաստանութիւնն ի՞նչ բանի վրայ հիմնեալ է։

Անհամբեր է զայն գիտնալու։

Սակայն առջի օրերը չհամարձակիր Շանդկրըլէ երթալ, գեղջկուհին հարցաքննելու։

Կը վախնայ որ հսկողութիւն ի գործ կը դրուի։ Եթէ Մարէսքօ ջաղացքին չըրջակայքը թափառի։ եթէ տեսնէ Լա Հէօյնի հետ իր խօսակցիլը։ Գուցէ այս ամենէն կասկածներ ունենայ։ Իրեն համար հիմակ ամէն բան երկիւղալի էր։

Եւ ահա ինչու համար ժամանակ մը հանդարտ կը մնայ Ռընօտիէռ։

Վերջապէս, իրիկուն մը, Շանդկրըլէի ճանբէն անցնելով, մինչեւ ջաղացք իջաւ եւ Լա Հէօյնի դուռը զարկաւ։

Ձայն չեկաւ։

Նորէն զարկաւ։

Դրան ճեղքուածքներէն լոյս մը երեւցաւ ու ջաղացպանուհւոյն ձայնը գոչեց ներսէն.

—Ո՞վ է ան։

—Ես, Ռընօտիէռը . . .

Դուռը բացուեցաւ։ Բժիշկը ներս մտաւ։

Լա Հէօյնը տեսնելով, չկրցաւ զարմացական շարժում մը զսպել, որովհետեւ գեղջկուհին մի քանի օրուան մէջ շատ փոխուած էր։ Աչքերը տենդոտ ու մոլար, այտերը կարմրցած, ձեռքերը դողահար, յիմարութեան մը նախակարապետ բոլոր նշանները կ'երեւէին վրան։

Անցած դարձածը պատմել տուաւ։

—Մայրայեղ խոհեմութիւն պատուիրած էի քեզ, ըսաւ։ Այս ստակը կորըստեան պիտի մատնէ զմեզ։

—Եւ դատական իշխանութիւնք այս ստակը առին ձեռքէս, ու բան մը չի մնաց քովս, ոչինչ, ոչինչ, կը լսե՞ս, ըսաւ խուլատ ձայնով մը։

—Դեռ ձգելու էիր տարի մը, երկու տարի, որ այդ ստակն իր տեղը մնար։ Այն ատեն ապահով կրնայիր ըլլալ թէ անպատիժ կը մնանք։

—Ո՛հ, վախու բան մը չունիս։ Միռ-ա-Մօռ բանէ մը տեղեակ չէ։ Ոչինչ պիտի ըսէ։ Ինծի գալով, որչա՛փ ալ հարցաքննեն զիս, բերնէս խօսք չպիտի կրնան առնուլ։ Այդչափ ապուշ չեմ։ Վերջապէս իրենց գիտցածն ի՞նչ է։ Թէ այս ինը պանքնոտները մենք գտած ենք։ Ուրիշ ոչի՛նչ։ Երկանս մաքէն չպիտի անցնի բընաւ թէ ես էի զանոնք Շանդկրըլէի ծառաստանին մէջ նետողը։ Թիւերը կը համապատասխանեն եղեր Բուրժոյի տունէն գողցուած պանքնոտներու թիւերուն։ Կրնայ ըլլալ։ Բայց այս մէկ ապացոյցին վրայ ամուսինս չեն կրնար դատապարտել։ Եւ ուրիշ ապացոյց ալ չունին։ Ուստի հանդարտ եմ։

Հանդարտ։ Ինքը կ'ըսէր։ բարձրաձայն կը հռչակէր զայս, բայց հանդարտ չէր։ Ընդհակառակն ամէն բան ցոյց կուտար ինա, թէ ամենադառն անձուութեանց մատնուած էր։

—Ինչո՞ւ կը դողաս, հարցուց բժիշկը։

—Զգիտեմ թէ ի՞նչ ունիմ ժամանակէ մը ի վեր, պատասխանեց։ Բոլորովին փոխուած եմ։ Ցանցանքն այդ անիծեալ ոստիկանին է։ Ինծի այնպէս կուգայ թէ միշտ հոս է, ջաղացքին մէջ, թէ ետեւէս կը պտտի, վրաս կը հսկէ։ Եթէ ինքը չէ, ուրիշ մին է։ Ինծի այնպէս կուգայ միշտ թէ բերնէս խօսք մը պիտի փախցնեմ որ կորստեան պիտի մատնէ զիս, զոր Մարէսքօ պիտի լսէ։ Այն ատեն, ամէն բան կը լմննայ։ Ի՛նչ ալ ընեմ անօգուտ կ'ըլլայ։ Վիզս պիտի կտրեն։

—Հանդարտէ՛, կ'ըսէր բժիշկը։

—Է՛հ, դուն ադուոր ադուոր կը խօսիս, ման դի ինծի պէս չես տեսներ զիս հալածողներն, իմ ազատութեանս ու գերիս ետեւէն եկողները։

—Ո՞վ են ադոնք։

—Ամէն մարդ։

(Շարունակելի)

նակը պիտի յատկացնէ 28 տարիէ հետէ հաւաքած մթերած պաշտօնագրաց և մասնաւոր թղթոց ստուար կոյտը կարգադրելու, և մտադիր է իւր Ցիշատակներն ի գիր առնուլ։ Այս գործին մէջ երկու քարտուղարներ պիտի օգնեն իրեն։ Երկաթեայ Նախարարապետին յուշագրութիւնք քանի մը հատորներ պիտի լնուն, և ուշիմ կանուխ՝ երբ ալ լոյս տեսնեն, ամենայն հետաքրքրութեամբ պիտի կարդացուին։

ՊՈՒԿԱՐԱԿԱՆ ԱՄՐՈՒԹԻՒՆԵՐ

Պուլկարիոյ արտաքին գործոց նախարար Ցվթի. Սթրանսքի ծանուցագիր մը ղրկելով սերպ կառավարութեան՝ բացատրութիւններ տուաւ սերպիական սահմանագլխոց վրայ, Դանուբի երկայնութեամբ շինուած և սպառազինուած ամրութեանց նկատմամբ, զորս մտահոգութեամբ կը դիտեն Սերպք։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ կայս. պալատ գնաց ի շնորհաւորութիւն Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին, և երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի կողմէ ընդունուելով Ն. Վսեմութեան յանձնեց Ուղերձ մը որով յանուն Հայ Ազգին շնորհաւորելէ յետոյ Վեհ. Սուլթան Ապտուլ-Համիտ Կայսեր ծննդեան տարեդարձը, ջերմ բարեմաղթութիւններ կ'ընէ վասն կենաց և բարօրութեան Ն. Վեհափառութեան։

Հաճի Ալի պէյ ուղերձը մատուցանելով Վեհ. Սուլթանին, եկաւ հաղորդել Ս. Պատրիարք Հօր Ն. Վեհափառութեան բարձր գոհունակութիւնը և կայս. բարեւները։

Ս. Պատրիարք Հայրն՝ կայս. պալատն առաջին քարտուղար Սիրէյա փաշայի այցելութիւն մը տալէ յետոյ Պատրիարքարան վերադարձաւ։

Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ երէկ գիշեր Ազգային Պատրիարքարանը շքեղապէս լուսաւորուած էր։ Պատրիարքարանի մէջ ներկայ էին Մայր եկեղեցւոյ թաղական խորհրդոյ անդամք եւ Թաղէոս երեւելիք։ Մայր եկեղեցւոյ դպրաց դասը Վեհ. Սուլթանի անուան ձօնեալ երգեր երգեց եւ այս առթիւ բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց եւ բարօրութեան Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ բժշկոյ թոյլատուութեամբ ուրբաթ առաւօտ փոխադրուեցաւ իւր պաշտօնատեղին ի Պէյ-Ղեթայ։ Բնականոյեց դասը, Թաղական խորհուրդն և Մաքրուհեան վարժարանին ուսուցչական մարմինը մեծարանօք ընդունեցին իրենց սիրելի Բարոգին։

Ն. Գերապատուութիւն, թէպէտ և ապաքինած, այլ դեռ եւս հանդըստեան կարօտ է առժամանակ մը։

Գեր. Նար-Պէյ Սրբազան՝ Ֆրնտրբլբեան Մեծ. Սարգիս Եֆէնտիի բնակարանէն մեկնելէ առաջ՝ ուր հիւրընկալուած էր և ազնուաբար խնամուած, այցելութիւն տուաւ Օրթագիւղի այն ազգայնոց որք առաւելապէս հմակրանաց ցոյցեր ընծայած էին Ն. Սրբազնութեան, իւր հիւանդութեան տառապանաց օրերուն։

Զօրլուէն հետեւեալը կը հաղորդեն մեզ մարտ 19 թուով.

Թրակիոյ այցելու հովիւ Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան, ըստ մարհամուռ փափաքանաց Զորլուի ազգայնոց, մտոյս 18ի կիրակի օրը ի Ներկայութեան հայ և օտարազգի խուռն բազմութեան, քահանայական ասորեան տուաւ բնիկ Իւսկիւտարցի Պ. Մանուկ Պաղտասարեանի և անուանեց զնա Տէր Վարդան։

Ն. Գերապատուութիւն պարագային յարմար հակիրճ քարող մը եւս խօսեցաւ, և յորդորեց զժողովուրդն ընդ միջա մշուն տալ կրթութեան գործին և ջանալ բարեկարգ վիճակի մէջ պահել եկեղեցին ու վարժարանները և վերջացուց Ջերմագին բարեմաղթութիւններ ընելով վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Տ. Հմայեակ Սրբազան սուղ ժամանակի մէջ բաւական բարենորոգումներ եւ կարգադրութիւններ ընելէ յետոյ, այսօր կը մեկնի, ամէն մը կրկին այցելու խոստմամբ։

Մեզ հաղորդում են, որ մի շորս կամ հինգ տարի սրանից առաջ Գօրի քաղաքում վախճանվեց մի ոմն Տէր-Յակոբեանց, որը շատ հարուստ լինելով, բացի իր ընտանիքին մեծ գումարներ կտակելուց եւ զանազան բարեգործական նպատակներով փոքր նուիրելուց, կտակել էր իր կարողութեան մի մասը, 10 հազար ռուբլի, եւ Մօսկվայի Լազարեան ճեմարանին, որպէս զի այդ փողով կրթուին ճեմարանում իր համաքաղաքացի, գօրեցի չքաւոր աշակերտները։ Բացի սրանից հանգուցեալը կտակելով իր երկու աղջիկներից իւրաքանչիւրին 40 հազար ռուբլի, պատուիրում է կտակատարներին, որ եթէ աղջիկներից մին վախճանվի, նրան յատկացրած գումարի կէսը տրվի միւս քրոջը, իսկ միւս կէսը, այսինքն 20 հազար ռուբլին, դարձեալ նուիրվի Լազարեան ճեմարանին մի եւ նոյն նպատակով, որով կտակված էր եւ առաջին 10 հազար ռուբլու գումարը։ Իրաւ Տէր-Յակոբեանի մահից յետոյ, սրանից մօտ մի տարի առաջ, հանգուցեալի աղջիկներից մէկը վախճանվում է, ուրեմն այժմ Մօսկվայի Լազարեան ճեմարանը, հանգուցեալի կը տակի զորութեամբ, պէտք է ստանայ դարձեալ 20 հազար ռուբլի։ Յոյս ունենք որ հանգուցեալի կտակատարները՝ նրա եղբայրն ու այրին, չեն յապաղի կատարելու հանգուցեալի կամքը, յանձնելով Լազարեան ճեմարանին յիշեալ 20 հազար ռուբլին, որով կ'ապացուցանեն, որ իրանք էլ ջերմ կերպով համակրում են հանգուցեալի ցանկութեանն ու նպատակին՝ յիշեալ կտակած դրամագլխով կրթել Լազարեան ճեմարանում իրանց համաքաղաքացի, գօրեցի չքաւոր մի քանի աշակերտներին։ (Մշակ)

Շաբաթ առաւօտ, ազգային առաջնակարգ վաճառականներէն Պըլբխանեան Գրիգոր էֆէնտի մեռաւ ի Գատըգիւղ, ի հասակի 48 ամաց, և երէկ գիւղին Ս. Թադեւոս եկեղեցւոյն մէջ, յատկապէս հանգիստաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Գեր. Մելքիսեդեկ Սրբազան Մուրատեան, ի հանդիստ հոգւոյ հանգուցեալն։

Ժամը 7ին Մէօհիւրատարի ծովեզերեայ ապարանին մէջ յուզարկաւորութեան եկեղեցական ան.կարգը կատարուելով, դագաղն որ թաւշեայ արծաթապատ ծածկոցով մը զարդարուած էր, առաջնորդուեցաւ գիւղին Ս. Թադեւոս եկեղեցին, ուղեկցութեամբ հայ և օտարազգի հոծ բազմութեան։ Ծածկոցին ծոպերը բռնողներն ու մոմակիրներն էին պատուաւոր և ծանօթ հայ և օտարազգի վաճառականներ։

Հանդիսին ներկայ էին եկեղեցական դասէն՝ Ամեն. Խրիմեան Հայրիկ, Գեր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս Մուրատեան եւ Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէքսիճեան, Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Ներսէս Ծ. վարդապետ, եւ Արժ. Կիրոյեան Տ. Խորէն, Արշաւիրի Տ. Յով հաննէս, Ոսկանեան Տ. Տաճատ, Անոյշեան Տ. Գաբրիէլ, Այվատեան Տ. Սահակ և Սիսակեան Տ. Վաղինակ Ծ. վարդապետներ, տեղւոյն քահանայք, եւ Սկիւտարու ու Մայր-եկեղեցւոյ քահանայից մեծագոյն մասն։

Թափորին կ'առաջնորդէին Պէյէոգլի գավառներն եւ Պատրիարքարանի ու եկեղեցեաց բարեպանք։

Դագաղին առջեւէն կը տարուէին բազմաթիւ ծաղկեպսակներ եւ ծաղկեայ խաչեր, նուիրեալ՝ հանգուցեալին ազգականներէն ու բարեկամներէն։

Եկեղեցւոյն մէջ յուզարկաւորութեան արարողութիւնը կատարուելէ յետոյ, Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան՝ հակիրճ բայց ազդեցիկ դամբանական մը արտասանեց ի վեր բերելով հանգուցեալին բարեմոյն հանգամանքներն, և մասնաւորապէս յիշեց նորա անխոնջ աշխատասիրութիւնը եւ ինքնօգնութեան զուտակ մը լինելն, որով յաջողած է բաւական հարստութեան տէր լինել, և առեւտրական հրապարակին մէջ փայլուն համբաւ, և վաճառականական ասպարէզին վրայ՝ կարեւոր դերք մը բռնել։

Դամբանախօսը ամփոփելով իւր խօսքերն, յայտնեց թէ, ի՛նչպէս վերջին անգամ հանգուցեալն իւր քոյրն կոչելով պայծառան Պ. Աշչիկ Գ. Պըլբխանեան, կոչած է թէ՝ «Ես շատ փափաքեր ունէի Ազգին համար, ձեզի կը յանձնեմ որ զանոնք իրագործես։ Զատ՝ի՛ս, աշխատասէր և ուղղամիտ եղի՛ր, և ունա՛ս սուտ մի՛ խօսիր»։

Ասոնք են եղած, ըստ, հանգուցեալն վերջին հառաչանքն ու վերջին կանչը։

Ապա, յուզարկաւոր թափորն՝ ի ձայն հայ և յոյն եկեղեցեաց զանգակահարութեանց, մի և նոյն հանդիսիս առաջնորդուեցաւ գիւղին գերեզմանատունը, ուր ամփոփուեցաւ մարմինն Պըլբխանեան Գրիգոր էֆէնտիի։

Ցետ թաղման, եկեղեցական դասն առաջնորդութեամբ Սանտալեան Արժ. Տ. Կարապետ աւագերէց քահանային, հանգուցեալին տունը երթալով՝ մխիթարեցին մայրն, ընտանիքն, զաւակունքն և պարագայք։

Հանգուցեալն երկու արու և մէկ աղջիկ զաւակ կը թողու։

Պըլբխանեան, Սուրբենեան և Յակոբեան ընտանիքներն հրապարակաւ իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն այն բարեկամաց և ծանօթից որք ներկայ դտնուելով հանգուցեալ Գրիգոր էֆէնտի Պըլբխանեանի յուզարկաւորութեան հանդէսին, իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւատիքն արտայայտեցին։

ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ուրբաթ օրը տեղի ունեցաւ, ի Պոյաճիգիւղ, Բերայի ընդհանուր դատախազի օգնական Մեծ. Գաբրիէլ էֆէնտի Նէշթերճեանի նշանախօսութիւնն ընդ Ազն. Օրիորդ Վարսենիկ Գրիգոր էֆէնտիի դուստր Մեծ. Մկրտիչ էֆէնտի Գրիգորեանի, ի ներկայութեան երկուց կողմանց ազգականաց և բարեկամաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Կրթական Տեսչա-Բիւրո Ազգ. Կեդր. Վարչա-Բիւրոն

Մէկ քանի ուսուցիչք և դաստիարակք ի պատրաստի կան պաշտօն ստանձնելու համար մայրաքաղաքիս և կամ գաւառաց Ազգ. վարժարանաց մէջ։

Պէտք ունեցողք կը հրաւիրուին դիմել առ Տեսչութիւնս ի Պատրիարքարան։

20 մարտ 1890 3—3

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

49ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԾՆՆԴԵԱՆ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻ

Վեհ. Սուլթան Ապտ-Իւլ-Համիտ Կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ երէկ ընդունելութիւնք կատարուեցան կայս. պալատն մէջ։

Պաշտօնի վրայ դտնուող և անպաշտօն բոլոր նախարարք և կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրատիճան պաշտօնատարք երէկ կայս. պալատ գնացին ի շնորհաւորութիւն և ընդունուեցան երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի կողմէ, որ ներքսանչիւրին հաղորդեց Վեհ. Սուլթանի բարձր գոհունակութիւնն ու կայս. բարեւները։

Նոյնպէս մայրաքաղաքիս օտար դեսպանատուն առաջին թարգմաններն և հասարակութեանց հոգեւոր պետերն եւս կայս. պալատ գնացին ի շնորհաւորութիւն։

Մէջբէի Էմիր Ալիսիրբէֆիզ փաշա, Եգիպտոսի Խիվի Թէվֆիզ փաշա, Եգիպտոսի արտասովոր պատուիրակ Ահմէտ Մուխթար փաշա, բոլոր կուսակալք, դատաւոր այլ և այլ հասարակութեանց հոգեւոր պետերն հեռագրաւ շնորհաւորեցին Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձը։

* * *

Երէկ գիշեր մայրաքաղաքիս ամէն կողմը չքեղ լուսաւորութիւնք և հրաճախաղութիւնք կատարուեցան։ Նըլտըզի պալատն շքէնայ պարտէզները բիւրաւոր կանթեղներով ու լապտերներով զարդարուած էին և անընդհատ հրախաղութիւնք կը կատարուէին։ Հասարակաց պարտէզներուն մէջ կը նուագէին զինուորական նուագածուաց խումբեր։ Նըլտըզի պալատն շքէնայ պարտէզները գրաւած էր ժողովրդեան անհամար բազմութիւն մը, հանդարտ օդին ցուցութեան։

Պոլսոյ, Գատըգիւղի, Սկիւտարի, Վոսփորի երկու եղերաց վրայ գըտնուած գիւղերու, Բերայի և այլուր դտնուած նախարարաց, բարձրատիճան անձանց և մասնաւորաց ապարանքներն զարդարուած էին բազմաթիւ լապտերներով և անընդհատ հրախաղութիւնք կը կատարուէին։

Ի միջի այլոց, Արքունեաց հրամանատար Օսման փաշայի ապարանքն բիւրաւոր լապտերներով զարդարուած էր, ուրկից հաղարաւոր հրթիռներ կարձակուէին։ Նըլտըզի Պալատն շուրջը՝ Բաղաքապետ Մաղհար փաշայի ապարանքն ու պարտէզը բիւրաւոր գոյնզգոյն կանթեղներով զարդարուած էր եւ ամէն կողմէ հրախաղութիւնք կը կատարուէին։ Պարտէզին մէջ նուագածուաց խումբ մը կը նուագէր եւ ներկայք կը պատուաստիրուէին օշարակներով։ Նոյնպէս անհամար կանթեղներով զարդարուած էին Բարձր. Մարբ Թադեւոս ապարանքն ինչպէս նաեւ այսերդաղուն իշխանաց ու իշխանուհեաց ապարանքներն։ Ի Նշան Թաշ Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Նախարարին, Նախորդ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշայի, Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներու և այլ աւագանեաց ապարանքները լուսաւորուած էին գոյնզգոյն լապտերներով ու կանթեղներով և անհամար հրթիռներ կ'արձակուէին։ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ապարանքին առջեւ նուագածուաց խումբ մը կը նուագէր։ Օրթագիւղ Սպաքապետ Ալի Սաիպ փաշայի և Ի Տէֆթէրտար Ծովային նախարար Հասան փաշայի և այլ աւագանեաց ապարանքներն բիւրաւոր լապտերներով ու կանթեղներով զարդարուած էին և անընդհատ հրախաղութիւնք կը կատարուէին։ Գուլկուճուքի բարձանց վրայ Ներքին գործոց նախարար Միւնիր փաշայի ապարանքն եւս լուսաւորուած էր և անթիւ հրթիռներ կ'արձակուէին։

Բերայի շիտակ ճամբուն երկու կողմ, սկսեալ Թիւնէլի հրապարակէն մինչեւ Թաղսիմ, լուսաւորութեանց չքեղ շարք մը կը պարզուէր։ Բոլոր տուներն ու վաճառատունք, և տեղացւոց և օտարազգեաց հաներին չէնքերը լապտերներով ու գրօշակներով զարդարուած էին։ Ելմտական նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշայի բնակարանին առջեւ լուսեղէն հոյակապ կամար մը ձեւացուած էր, ուր փայլուն հրաճաղութիւնք կը կատարուէին։ Կալատա-Սերայի հրապարակը խրախճանութեանց ընդհանուր կեդրոն մը դարձած էր և մինչեւ կէս գիշեր նուագածութիւնք եղան և հրախաղութիւնք կատարուեցան։

Վերջապէս երէկ գիշեր մայրաքաղաքիս ամէն կողմը չքեղ լուսաւորութիւններով և հանրային ուրախութեան ցոյցերով տօնուեցաւ Օգոստոսի 30ին Սուլթանին ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձը։

* * *

Գերմանիոյ կայսրն, Իտալիոյ եւ Շուէյց-Նորվեկիոյ թագաւորները, Պարսից Շահն և Գարատագի իշխանն հեռագրաւ շնորհաւորած են Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձը։

* * *

Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ Ն. Վեհափառութեան հրամանաւ վախճուն և չորս երկսեռ բանտարկեալք, որք իրենց պատժոյն երեք չորրորդ մասն ուրատած էին, երէկ ազատ արձակուեցան։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԴԱՀԱՖԱՌԱՆԴՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

ԻՇԽԱՆԻՆ ՇԱՀԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՊՏՈՅՏԸ

Վիքթոռ Էմմանուէլ իշխանը շաբաթ օրն իւր հետեւորդաց, իտալական դեսպանին ու դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնէից հետ Եըլտըզի պալատան առջեւի քէօշկը գնաց և անտի դիտեց Սուրբէի Հիւմայունի հանդէսը։

Ն. Բարձրութիւն երէկ առաւօտ իւր հետեւորդաց հետ Տոլմա Պաղչէի պալատն այցելեց եւ իրիկուան ժամ 8ին Պոլսոյ կողմն անցնելով այցելեց Ա.յասոֆիայի մզկիթը, կայս. Թանգարանն եւ Մեծ Շուկան, ուրկից գնում։ ներ եւս ըրաւ։

ԻՇԽԱՆԻՆ ԵՐԵԿԻ ՊՏՈՅՏԸ

Իշխանն երէկ առաւօտ իւր հետեւորդաց հետ ի Բերա Սան Պէնէտիթթօ եկեղեցին գնաց և Զատկական տօնին առթիւ կատարուած եկեղեցական հանդէսներու ներկայ դտնուեցաւ։ Ն. Բարձրութիւն յետոյ ի Ղալաթիա իջնելով Ազիզիյէ պահականոցին առջեւէն չոգեմակոյկ նստելով, ուղղակի ի Թարապիա իտալական դեսպանատունը գնաց և ընդունուեցաւ դեսպանին ու դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնէից կողմէ։ Իշխանն անդ ճաշելէ յետոյ Պէնտերու կողմն պտոյտ մը կատարեց և վերջը կայս. պալատ վերադարձաւ։

ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Իշխանն երէկ գիշեր Վեհ. Սուլթանին ներկայանալով շնորհաւորեց Ն. Վեհափառութեան ծննդեան տարեդարձն։ Քիչ յետոյ շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ իշխանին։

Վեհ. Սուլթանն իւր ներկայութեամբ պատուեց սեղանը։

Արարոգապետ Միւնիր փաշա կատարեց թարգմանի պաշտօնը։ Կայս. պալատն նուագածուաց խումբն անընդհատ նուագեց։

Սեղանին ներկայ դտնուեցան նաեւ իտալական դեսպանը, կինը, դեսպանատան խորհրդականը, առաջին թարգմանը, իշխանին հետեւորդք, Մեծ-Եպարքոս Բեռամիլ փաշա, նախորդ Խրախիմ Իսմայիլ փաշա, Սպարապետ Ալի Սաիպ փաշա, Դատական, Արտաքին, Ներքին, Ծովային ու Կրթական նախարարք, արքունեաց հրամանատար Օսման փաշա, Եգիպտացի Բրէնս Հալիմ փաշա և այլ բարձրատիճան պաշտօնատարք։ Հացկերոյթէն յետոյ իշխանը կայս. պալատն առջեւի քէօշկը գնաց և անտի դիտեց լուսաւորութիւններն ու հրախաղութիւնները։

* * *

Հացկերոյթէ յետոյ Վեհ. Սուլթանն Իմթիազ պատուանշանի ոսկի չքադրամը շնորհեց արտաքին գործոց նախարար Պ. Սեմ. Սայիտ փաշային։ Նոյնպէս Շէֆգաթ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը իտալական դեսպանատան առաջին քարտուղար տը Պիղիս մարքիզին։

* * *

Վեհ. Սուլթանը Վիքթոր Էմմանուէլ իշխանին նուիրած է աշխատութեան խուցի ճոխ կահկարասի մը, ճարտարարուեստ կերպով պատրաստուած։

ՊԱՇՏՕՆԱՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԵՐ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊՏՈՒՄԱՆՆԵՐԱՆ

Պրուսիոյ նահանգին մեքթուպճի անուանեցաւ Մուհիէտտին էֆէնտի, նախկին մեքթուպճի Եանեակ։

—

Սանիյէի երկրորդ ատիճան տրուեցաւ Կրէտէի յունարէն լեզուի մեքթուպճի Նիքոլաքի Բարազաքի էֆէնտիի, Կիպրոսի երեւելիներէն վաճառականաց պետ Էլիսաճ Ահմէտ Տերվիշ էֆէնտիի և Եաֆա-Երուսաղէմի երկաթուղւոյն արտօնատէր Եասուֆ Նազմի էֆէնտիի։

—

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Կրէտէի զինուորական ատենին հրամանատար Ֆէրիդ Ապտիւլլահիտ փաշայի, Ա. զօրաբաժնին հրամանատար Իպրահիմ փաշայի և Բ. զօրաբաժնին հրամանատար եւ Գանտիյի կառավարիչ Ապտիւլքէրիմ փաշայի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան դիւանագիտական գործոց տը-նօրէն Պ. Նիղարի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Կրէտէի հետեւակ զօրաց Միւլիվա Հայատար ու Ահմէտ Զիեա փաշաներու և թնդանօթաձիգ զօրաց հրամանատար Մուսթաֆա փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ մայրաքաղաքիս ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Կաղէյի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ ֆրանսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Ռոպէռի և Պերութի ֆրանսական հիւպատոս Պ. Բըթիթվիլ դերկոմսին։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Մուսուլի կիսաբաժնին հրամանատար Հագը Վալայի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Թէհրանի օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդ հազարապետ Սամի պէյի։

—

ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, Ցունաց Ամեն. Պատրիարքն հինգշաբթի օրը կայս. պալատ երթալով երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի յանձնած է Պատրիարքարանի Սինոդին ու Խառն ժողովոյն կողմէ պատրաստուած տեղեկագիրն ի մասին Եկեղեցւոյ առանձնաշնորհմանց։ Վեհ. Սուլթանն Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ ընկալաւ Պատրիարքին թէ «Լիջօրէն պիտի քննէ ինդիրը և թէ Ն. Սրբազնութիւն պէտք է կատարեալ վստահութիւն ունենայ իր անձին վրայ, վասն զի Ն. Վեհափառութիւն պիտի պաշտպանէ միշտ յոյն Եկեղեցին ու Ազգը։» (Մեղրեաս)

ԵԱՆԵԱԻ ԴԱՏԱՐԱՆԸ

Ըստ տեղեկութեանց Քոնստանդինա-բլպի, Դատական նախարարութիւնը պաշտօնագիր մը ուղղելով Եանեաի կուսակալութեան՝ ծանուցած է թէ ընդունելի չէ այն խնդրագիրը զոր քրիստոնեայ ժողովուրդը տուած էր խնդրելով որ Եանեաի դատարանաց առջեւ օսմուած մէկ քանի դատերը չարունակուին տեսնուիլ յոյն լեզուաւ։ Դատական նախարարութիւնը նոյնպէս ծանուցած է թէ օսմ. կառավարութեան պաշտօնական լեզուն թուրքերէնն է և հետեւաբար Եանեաի դատարանաց մէջ պէտք է այդ պաշտօնական լեզուն գործածել։

—

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Թուրքիոյ և Աւստրիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն համար կազմեալ խառն յանձնաժողովն իւր խորհրդակցութիւններն աւարտած է։ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը՝ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին մատուցած է այդ խորհրդակցութեանց արդիւնքը պարունակող տեղեկագիրը։

—

ՍՈՒՐԲԷԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Սուրբէի Հիւմայունի հանդէսը շաբաթ օրը տեղի ունեցաւ ամենայն շքեղութեամբ։

Ինչպէս շաբաթ օրը ծանուցինք Սուրբէի Հիւմայունը կայս. պալատն մէջ պատրաստուելով յատուկ վրանի մը ներքեւ գեղեցիկ զարդարուած էր։

Շաբաթ օրը Սուրբէի Հիւմայունն ուղտերու վրայ բեռցուեցաւ և արքունի ախոռներու տնօրէն Նուրի փաշա այդ ուղտերու ոտանէն բռնելով Վեհ. Սուլթանի ներկայութեանը շէջան մը կատարել տուաւ։ Նոյն պահուն բոլոր նախարարք և աւագանին պաշտօնական հանդերձներով կեցած էին։ Քիչ յետոյ թափոր մը կազմուեցաւ առաջնորդութեամբ Բ. Դրան արարողապետ Ֆէրուխ պէյի, Պէշիքթաշի հրամանատար Օսման փաշայի, այլ պաշտօնէից, ոստիկանաց, թաղապետութեան պաշտօնէից, զինուորաց և ոստիկանաց՝ զինուորաց և Սուրբէի Հիւմայունն ի տարին զետեղելու կառավարչութեան մօտ կանգեալ վրանի մը մէջ։

Թէ՛ ի Պէյքթաշ և թէ Սկիւտարի մէջ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը կը դտնուեր դիտելու համար այս հանդէսը։

—

ՍԱՄՍՈՆ-ՍԵՐԱՍՏԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Կը յիշուի թէ Պ. Քօթաս, որ Սամսոն-Սերաստիոյ երկաթուղւոյ շինութեան մենաշնորհը կը ինդրէ կայս. կառավարութենէն, Բարիզ ուղեւորեցաւ երաշխաւորութեան գումարին վերաբերեալ խնդրոյ մը համար։ Արդ, Պ. Քօթաս Բարիզէն հեռագրած է Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, թէ այդ մասին ծագած դժուարութիւնք հարթուած ըլլալով, պայմանագրով որոշեալ աւանդի գումարը պատրաստ է։ Պ. Քօթաս խնդրած ըլլալով նաեւ որ նախնական քննութեանց կատարման համար յանձնարարագրեր տրուին այն երեք երկրաչափներուն որք մայրաքաղաքս կը դտնուին գրամատարաց խմբին հետ, այդ պաշտօնագիրք յանձնուեցան ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ։ Հետեւաբար, այդ պարոնայք չաբաթ օրը Լոյտի Մէնէրէ՝ շոգենաւով մեկնեցան ի Սամսոն, նախնական քննութիւնները կատարելու և շինուելիք երկաթուղւոյն յատակագիծը պատրաստելու համար։

ՕՍՄ. ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԷ

Անցեալ երեքշաբթի ելմտական պաշտօնատունը տեղի ունեցած գումարման մէջ՝ օսմ. պարտատոմսից փոփոխման վերաբերեալ անորոշ մնացած կէտը կարգադրուեցաւ։ Ելմտական նախարարն և այս փոփոխման գործադրութեան հսկող սեղանաւորական խմբակին ներկայացուցիչք նոր գումարում մը ունեցան հինգշաբթի օրը և յետ երկար խորհրդակցութեան կարգադրեցին փոփոխման պայմանները և այսօր վաղը կայս. Իրատէին կապատուի, յետ որոյ պայմանագիրը պիտի ստորագրուի։

—

ԿԱՑՍ. ԴԲՈՒԹԻՒՆ

Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ մայրաքաղաքիս մէջ շատ մը աղքատ և անոթ տղաքներ թշուառութեան մէջ կը դտնուին, հրամայած է ասոնց թիւն որոշել և ապահովել ապրուստնին։ Նոյնպէս անկելանոց մը հաստատել զանոնք կրթելու և դաստիարակելու համար։ Ներքին գործոց ու Ոստիկանութեան նախարարք և Քաղաքապետութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած են գործադրելու համար կայս. սոյն Իրատէն։

—

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Մայրաքաղաքիս գերմանական դեսպան Պարոն Բարոնիճ, որ արձակուրդով Պերլին կը դտնուէր, երէկ ասա վերադարձաւ։

—

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԼԻՃԱԿԱԳԻՐ

Ձեռնհաս իշխանութեան կողմէ պատրաստուած վիճակագրոյ մը համեմատ 1304 տարւոյ մարտէն մինչեւ փետրվարի վերջը մէկ տարուան միջոցին մայրաքաղաքիս ու գաւառաց մէջ 39,833 նոր շէնքեր կառուցուած են, 22,967 շէնքեր նորոգուած, 2,931 շէնքեր այրած և 10,027 շէնքեր փլուցուած ենթադրեալ այսմ, կառուցուած ու նորոգուած շէնքերու քանակութիւնն արդեն ներկայացուցիչք նոր գումարներու ու փլցուածներու հետ բաղդատելով, մէկ տարուան մէջ 12,958 շէնքեր այրած ու փլցուած են, իսկ 62,800 շէնքեր կառուցուած ու նորոգուած են։

Պ. Հիւկէնէն որ Վիէննա գնացած էր Արեւ. երկաթուղեայ ընկերութեան կողմէ, չորից պատուիրեալց ժողովոյն ներկայ գտնուելու, շաբաթ երեկուն մայրաքաղաքս դարձաւ։ Պ. Հիւկէնէն նոր Պաշտօնի մը կոչուած է Աստօրոյի երկաթուղեայ գործութեան մէջ, և իրեն պիտի յաջողիլ Պ. Միւլլր։

—Այս առաւօտ եւրոպացի երիտասարդ մը կառքով Բերայէն կալաթա իջած պահուն բէկվոլվերի հարուած մը պարպելով, անձնասպանութիւն փորձեց։ Երիտասարդը վերաւորեալ վիճակի մէջ Էֆթագիի դեղարանը տարուեցաւ ուր բժշկական նախնական դարմաններն ստանալէ յետոյ, հիւանդանոց տարուեցաւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Փարիզ, 5 ապրիլ

Ֆրանսայի կառավարութիւնը մտադիր է եւ կանչել զՖթթ. Պալ, կառավարիչ Տահոմէի ծովեզերեայ ֆրանսական գաղթականութեան։

Փորթուկէզ կառավարութիւնն հաւանեցաւ Պ. Պիհուռի Լիսպոնի ֆրանսական դեսպան անուանելուն։

—Լրագիրք ոմանք կը ծանուցանեն թէ Տահոմէի ծովեզերքը պիտի պաշարուի ֆրանսական երկու շրջուն մարտանաւերու միջոցաւ, զինուց ներմուծումն արգիլելու համար։ Ֆրանսայի Պաշտօնական Օրգէնն ի մտոյ պիտի ծանուցանէ պաշտօնապէս թէ Տահոմէի ծովեզերքը պաշարման օրինաց ենթարկեալ կը դտնուի։

Լոնտոն, 5 ապրիլ

Շանկայէ կը ծանուցուի առ Թայմս թէ Փէքինի անգլ. դեսպանը մարտ 31ին ստորագրած է պայմանագիրն որով Չինու կառավարութիւնն օտարազգեաց առջեւ կը բանայ Չին-Բիանկ գաղաքն եւս, Եանկ-Զէ-Բիանկ գետին վրայ։

—Թայմս, Իմին փաշայի մասին Պ. Սթէնլիի ներբողեալ դիտողութեանց վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ խաղաղաւէտ յարաբերութիւնք օ՛ր-չափ ընդարձակին այնչափ ուելի կը դիւրանայ Անդլիոյ դործը։ Թայմս կը յուսայ որ Իմին փաշա պիտի յաջողի բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատել օրինաւորապէս գերմանական ազդեցութեան ներքեւ գտնուող ափրիկեան երկրաց մէջ։

Փեթերսպուրգ, 5 ապրիլ

Կայսերական գերդաստանն ապրիլ 8/20ին ներկայ պիտի լինի Պերլինի ռուս դեսպանին տրուի կոմս Փաւել Շուվալովի ամուսնութեան հանդիսին։

—Նովոյէ Վրէմա կը ծանուցանէ թէ ռուս Պ. Քարկոփոլով և երեք ընկերք Տիհէպուլթա հասած են, ուստից Հապէշստան կ'երթան։ Այս Ռուսք յՕպոք բարեկամաբար ընդունուեցան ֆրանսական իշխանութեանց կողմէ։ Անոնց ի Հապէշստան ուղեւորութեան նպատակն անծանօթ է։

Վիեննա, 5 ապրիլ

Բուլգէրիէ Գուրէսթանէն կ'իմանայ Պերլինէ թէ Վիլհելմ կայսրն ապրիլ 8 ին պիտի ընթրէ Հերպերդ Պիզմարք կոմսին տունը։

Բարիզ, 5 ապրիլ

Արտաքին, պատերազմական, ծովային և առեւտրական նախարարներն և գաղթականութեանց խորհրդականը խորհրդակցութիւն մը ընելով, որոշեցին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուլ՝ արգիլելու համար զինուց ներածումը Տահոմէի ծովեղերաց վրայ։

—Դերմանիոյ դեսպան կոմս Միւնդէր արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռիպոյի շատ գրուատալից յայտարարութիւններ ըրաւ ի մասին ֆրանսական պատուիրակաց ընթացքին գործաւորական Դեսպանախորհրդոյն մէջ, և Կայսեր մասնաւոր գոհունակութիւնն յայտնեց անոնց օգտակար գործակցութեանն համար։

—Հռոմի ֆրանսական նոր դեսպան Պ. Պիլլօ յառաջիկայ շաբթուն պիտի մեկնի յիւր պաշտօնատեղին։

Բրիքսպուրկ, 5 ապրիլ

Մեծ ռազմախրձէրն, որոց ներկայ պիտի գտնուի Վիլհելմ կայսրը, պիտի սկսին օգոստոսի առաջին օրերը Բրիքսպուրկի շրջակայքը, նախորդ ռազմախրձէրէն աւելի բազմաթիւ զօրքերով։ Անձուխ վառօդով փորձեր պիտի լինին։

Բէքին, 5 ապրիլ

Զինատանի կայսրը, 10,000 ուղեկիցներով, դնաց այցելել արեւելեան նահանգաց դամբարանները։

Գահիրէ, 5 ապրիլ

Պ. Սդանլի յայտարարեց թէ՝ նի թղթակցին թէ Գերմանիա լաւ ըրած է իր ծառայութեան առնլով Էմին փաշան։ եթէ Էմին յաջողի Աբաբները սիրաշահիլ, ըսաւ Պ. Սդանլի, այս բան պիտի աւելցնէ իր համբաւն, առանց փնասելու Անգլիոյ շահերուն։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Բարիզ, 6 ապրիլ

Գաղթականութեանց խորհրդականը զեկոյց մը հաղորդեց լրագրաց՝ ծանուցանող թէ ֆրանսական երկու մարտանաւ զրկուած է Տահոմէի ծովեղերքը, զինուց ներածումն արգիլելու համար։

—կը հաւատան թէ, Հանրապետութեան Նախագահին ի հարաւային Ֆրանսա ուղեւորութեան առթիւ, իտալացի ծովակալ մը Թուլոն պիտի դայ զինքը ողջունելու։

Դան, 6 ապրիլ

Պրազիլիոյ Տամ Բեդրօ կայսրը վերջին օձում ստացաւ։

Պերլին, 6 ապրիլ

Կայսերական հրամանագիր մը կը հրատարէ որ, արքունի պահակ բանակին սպայից դունդն ամբողջացնելու համար, յայտնեսէ ոչ միակ ազնուական ընտանեաց, այլ և պարկեշտ քաղաքացեաց զաւակներն ալ ընդունուին։ Կայսրը կը պատուիրէ հրամանատարներուն որ հոգ տանին զի սպայներուն կեանքը պարզ ըլլայ և ոչ բաղմամարս ու խստիւ ընդդիմանան սպայից յարաձուն շռայլութեան և պերճանքին։

Փեթերսպուրկ, 6 ապրիլ

Նովոյէ Վրէմիա կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ ռուս դեսպան Պ. Նէլիտով Վիեննայի դեսպան պիտի անուանի։ Կ. Պոլսոյ դեսպան պիտի լինի արտաքին գործոց նախարարութեան ասիական գիւանին անօրէն Պ. Սինովիէվ, որուն պիտի յաջորդէ Ռիօ-Եանէյրոյի դեսպան Պ. Ժանին։

Եթէ կոմս Փաւլ Շուվալով կաւկասեայ կուսակալութեան պաշտօնն ընդունի, ի Պերլին իւր յաջորդը պիտի լինի Վիեննայի դեսպան Լոպանով Իշխան։

Պրուսէլ, 6 ապրիլ

Նօ կը հաստատէ այն լուրը թէ Ռուսիոյ կայսերական դերդաստանը մայրաքաղաքին մէջ (ի Փեթերսպուրկ) պիտի Ծնայ Աւագ Շաբթուն։

Հռոմ, 6 ապրիլ

Փէթրօ Ռոմանօ կը լսէ թէ Պերլինի Պայսրէօոյը սեղանաւորական խումբը մեկնած է Լոնտոնի Դէյրինկ և Համ պրօ դրամատանց և իտալեան խմբի մը հետ, Իտալիոյ սեղանաւորական բոլոր դործաղութեանց համար։ Իտալիոյ և Ֆրանսայի յարաբերութեանց բարւոքման շնորհիւ, կարելի է որ ֆրանսական հաստատութիւնք ոմանք եւս մասնակցին այս սեղանաւորական ընկերակցութեան։

Վիեննա, 6 ապրիլ

Հռոմէ առ Փոլէր. Բոլէսֆ. նամակ մը կը հերքէ այն կարծիք թէ Պ. Մալիանիի, Պ. Նիքոթէրայի և Պ. Պաքարինիի հաստատութեամբ Պ. Բրիսիթիի դիրքը խախտեր է։ Պ. Բրիսիթիի դիրքն այնչափ հաստատ է որ առաջիկայ խորհրդարանական ընտրութիւնք եւս իւր օրով պիտի կատարին։

ՏՕՔԹՈՐ Դ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Սկիւտարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէքեար փողոց թիւ 9։

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 47

ՏՕՔԹՈՐ ԲՈԴԷՆ

Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Ֆրանսացի մեծանուն բժիշկ Տր. Բոդէն, որոյ մայրաքաղաքս դալը ծանուցինք շաբաթ ասուր թուով, արժանավայել յարգանօք ու համակրանօք ընդունուեցաւ Կ. Պոլսոյ բշժիշկան մարմնոյն կողմէ որոյ համար հաճոյալի անակնկալ մը եղած էր պատուելի բրօֆէսէօրին յանկարծական ժամանումն։ Տր. Բոդէն Աթէնքէ կուգայ ուր հրաւիրուած էր դարմանելու համար Թէլլոզոս անուն մեծահարուստ յոյն վաճառական մը, որ 23,000 ֆրանք այցելագին վճարած է նմա։ Ցուեսատանի մայրաքաղաքին մէջ հինգ օր անցուցանելէ յետոյ, Տր. Բոդէն ուզած է նաեւ այս առիթէն օգուտ քաղել Կ. Պոլիս եւս տեսնելու համար։

Տր. Բոդէնի անունը ծանօթ է ի մեզ, ոչ միայն իբր երեւելի բժիշկ մը, այլ եւ այնու զի հայ բժշկաց մեծագոյն մասին ուսուցիչն ու վարպետն եղած է։ Իր մասնագիտութիւնն է սրտի և ուրծքի հիւանդութեանց դարմանումն, և աշխարհի ամէն կողմերէն ամեն ազգի անձինք, որոց վիճակը կը ներէ, ֆրանսական ոսատանը կը դիմեն անոր խնամքները վայելելու համար։ Վաթսուն հինգ տարեկան անձ մըն է Տր. Բոդէն, և հակառակ իւր ծեր հասակին՝ բեղմնաւոր միտք մը, սուր յիշողութիւն ունի ու բժշկական արուեստին ուսումնասիրութեամբք կը պարապի շարունակ։ Իր երկասիրութեանց մէջ նշանաւոր է մանաւանդ «Maladies du Cœur» անուն գիրքը յորում սրտի հիւանդութեանց վրայ կը խօսի մեծ հմտութեամբ։ ունի նաև բժշկական բազմաթիւ հրատարակութիւններ։ Տր. Բոդէն, ի մէջ այլոց, հնարած է Aspirateur Potain անուն գործի մը որով միջոցաւ հիւանդին կուրծքի, որովայնի և այլ մասանց մէջ լցուած հեղուկը կը պարպուի։ Տր. Բոդէն իւր այս գիւտով մեծ ծառայութիւն մը մատուցած է տառապեալ մարդկութեան։ Վերջերս հնարած է նաև ուրիշ գործի մը որ բազկերակին վրայ դրուելով, հիւանդի մը սրտի հիւանդութիւն ունենալ կամ չունենալը կը յայտնէ։ մեծանուն բռօֆէսէօրը տակաւին բժշկական Ակադեմիային հաղորդած չէ իր այս նոր գիւտը (որ կը կոչուի Sphygmomètre Potain), զայն աւելի ևս կատարելագործելու համար։

* *

Տր. Բոդէն ուրբաթ առաւօտ հասնելով ի Կ. Պոլիս, ներկայ գտնուեցաւ նոյն օրը կատարուած Սէլամլըքի հանդիսին, և իրիկուան կողմ մի քանի այցելութիւններ ընդունեց ի Կրանտ-Օթէլ, ուր իջեւանած է։ Շաբաթ օրը Պոլսոյ կողմն անցնելով, այցելեց Մեծ Շուկան, Այա-Սոֆիայի մզկիթն ու կայս. թանգարանը։

Շաբաթ գիշեր մայրաքաղաքիս բժշկական մարմնոյն կողմէ հացկերոյթ մը սարքուեցաւ ի պատիւ մեծանուն բռօֆէսէօրին, Սէրէլ-Ա'Օրչան գիւղի սրահին մէջ։ Սեղանին ներկայ էին տասն և վեց բժիշկներ, Վսեմ. Մավրոյէնի փաշա, Վսեմ. Զօէրօս փաշա, Տր. Վսեմ. Խօրասանճեան էֆէնտի, Տր. Սդէքուլի, Տր. Դամպուրօղլու, Տր. Մահէ, Տր. Վուչինօ, Տր. Եաղուպեան, Տր. Մաքրի, Տր. Ֆոն Տիւրինկ, Տր. Բսալիսէս և այլք։ Սեղանն սկսաւ եւր. ժամ 8ին։ Կայս. բժշկական ընկերութեան նախագահ Տր. Սդէքուլի ի դիմաց իւր պաշտօնակցաց բարի գալուստ մաղթելով մեծանուն հիւրին, բաժակ առաջարկեց անոր կենաց։ Տր. Բոդէն շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած համակրանաց համար։ Յետոյ խօսեցան նաեւ Մավրոյէնի փաշա, Տոքթորք Մահէ, Վուչինօ և Եաղուպեան։

Սեղանի վրայ զուարթ մտերմութիւն մը կը տիրէր ու ներկայք գուրգուրանօք շրջապատած էին իրենց յարգելի հիւրը։ Տր. Բոդէնի աջակողմը բազմած էր Տր. Խօրասանճեան էֆէնտի որ աշխարհաբարեան բռօֆէսէօրին դասընկերն եղած է ժամանակաւ և որ այսքան տարիներ յետոյ զայն վերստին տեսնելու պատեհութիւնը կ'ունենար։ Տր. Բօթէն յոյժ սիրալիր կերպով տեսակցեցաւ Վսեմ. Խորասանճեան էֆէնտիին հետ։ Նոյնպէս մեծ համակրանք ցոյց տուաւ Տր. Եաղուպեանի նկատմամբ որ իւր սիրելագոյն աշակերտաց մին եղած է։ Սեղանէն յետոյ, ներկայք մի քանի ժամեր անցուցին խօսակցութեամբ և կէս գիշերէն մէկ ժամ յետոյ հրաժեշտ առին Տր. Բոդէնէն, միահամուռ փափագ յայտնելով նմա՝ որ մի քանի օր եւս մնայ ի Կ. Պոլիս, սակայն նա յայտնեց թէ պարտաւոր է երկուշաբթի (այս իրիկուան) ձեպընթաց կառախումբով դառնալ ի Բարիզ։

Տր. Բոդէն՝ ընկերակցութեամբ մի քանի բարեկամաց, երէկ Կղզիները գնաց ու Վոսֆորի վրայ պտոյտ մը կատարեց շոգեմակոյկով մը զոր իւր սրամադրութեան ներքեւ դրած էր Պ. Հաճօրլօ (ազգական Աթէնքի Թէլլոզոս ընտանեաց, որոց կողմէ յատկապէս յանձնարարուած էր նմա մասնաւոր պատիւներ ընծայել Ֆրանսացի բժշկին)։

Երէկ գիշեր, բժշկապետ Մավրոյէնի փաշայի հրաւիրանօք, Տր. Բոդէն Ն. Վսեմութեան քէօշկը գնաց ուսուց դիտաց Եալտըզի շրջակայքը գտնուող լուսապատութիւններն։ Այս երեկոյթին ներկայ գտնուեցան նաեւ Տոքթորք Սդէքուլի, Բամպուրղլու, Պ. Լէօնիտաս Զարիֆի, Պ. Հաճօրլօ և այլ հրաւիրեալք։

* *

Շաբաթ օրը և երէկ, երբ մեծանուն Բոդէնի ի Կ. Պոլիս ժամանումն խնայուեցաւ, ամեն ազգի հարուստ դասու ընտանեաց կողմէ, որք հիւանդ ունէին, դիմումներ եղան անոր մատերմութիւնը վայելող բժշկաց, որպէս զի համոզեն զՏր. Բոդէն՝ յանձն առնուլ այցելութիւն տալ իրենց հիւանդաց։ Տր. Բոդէն մերժեց, յայտնելով թէ ինք պարզապէս զբօսական պտոյտ մը կատարելու համար եկած է ասա և թէ իր ժամերն համրուած են։ Այսու հանդերձ, եղած թախանձագին դիմումներուն վրայ, յօժարած է բժշկական երեք խորհրդակցութիւն կատարել այս առաւօտ, ի Բերա, ի Նշան թաշ, ի Բանկալթի, մին՝ Տր. Բամպուր Օղլուի հետ, մին՝ Տր. Խօրասանճեան էֆէնտիի հետ, և միւսը Տր. Եաղուպեանի և Տր. Մաքրի հետ։

«ՀԱՄԱԿ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸ»

ՎԷՊ ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՔՈԲԷԻ

Ֆրանսուա Քոբէ՝ ծանօթ բանաստեղծն՝ որ ամբքան խօսուեցաւ իր Հայր Դէրին առթիւ, նեռամած է ազգի դրական և վիպական աշխարհին նոր երկասիրութիւն մ'ալ։ Դա է Համակ երիտասարդութիւն մը։ Այս վէպը չը տարբերիր շատ Թենոսի, Օնէի, Մորասանի գործերէն։ Իրականութեան դպրոցին սկզբանց վրայ քայլած է։ Ցուռեւս աչօք կը դիտէ աշխարհի մէջ եւ բիտասարդին վիճակը։

Քոբէ կը մտնէ ընկերութեանց զանազան դասակարդերուն մէջ։ Կը մասնակցի անոնց ամէն բնահաճոյից, եւ յետոյ անոնց թերութիւնները եւ խոթութիւնները մէջ բերելով, երբեմն կը գթայ, երբեմն կ'անարգէ։ Աւելի դրադէտներու հետ առնչութիւն ունի, զանոնք աւելի լաւ կը ճանչնայ, հետեւաբար անոնց վրայ աւելի շատ կը ճառէ։ Իր անձերը դրական կենօք կ'ապրին եւ ամենադրական եղանակաւ կը մեռնին։

Կեանք եւ մահ ամենէն սովորական կերպով նկարուած են իր էջերուն մէջ։ յուզում դուն ուրեք, կամ երբեք, չը տեսնուիր։ այս կէտը, մանաւանդ, շատ զարմանալի կը թուի Քոբէի մը նման բանաստեղծի համար, զի նա որ երդած է Աւորոնէն, Մոպասանէն, Բլն. ակնկալել կուտայ սիրտերը յուզող, զգացումները դղրդող տեսարաններ։ սակայն ատոնք բոլորն ալ անտի բացակայ են։

Քոբէի համար իրք միայն գոյութիւն ունին որք կը ծառայեն իր թեղն ապացուցանելու համար։

Կենաց կառնուելունը ճաշակած է։ տխրութիւնը իր անեղծանելի գրոշմը դրած է ամեն երեսաց վրայ, երջանկութիւնն ալ եթէ վայրկեան մը դայ եւ ծիծաղի մարդուն, այնքան շուտ կ'ներեւութանայ որ հետք իսկ չը թողուր։ Շատ հաւանական է զի ընթերցողք, մանաւանդ ընթերցուհիք չը կարդան հաճութեամբ Ֆրանսուա Քոբէի «Երիտասարդութիւնը»։ հոն չը պիտի գտնեն ինչ որ կը խօսի երեւակայութեան կամ ուղղակի սրտին. այլ իւրաքանչիւր ոք կուգայ եւ կ'անցնի, թեթեւսոտ, բնական օրինաց հրպատակելով։ Տիրեւնեռն են որք ցվերջ կը թօթափուին։

Պատմենք ուրեմն համառօտակի զգայուն բանաստեղծին իրական վէպը և տեսնենք թէ Քոբէ ի՞նչպէս կ'ըմբռնէ կեանքը գործնականին մէջ։

Վէպը կընայ բաժնուիլ երկու առանձին մասերու։ առաջնոյն մէջ Քոբէ կը պատմէ իւր դիւցազնին, Ամէտէ Վիոլէթի մանկական գեղեցիկ ժամերը մինչեւ որ կորսնցնէ իր ծնողքը։ երկրորդին մէջ կենաց պայքարն է որ կը մղի։ Մին կը պարունակէ ուրախ և հաճոյալի պատկերներ, միւսը կը ներկայէ տխուր հակապատկեր մը, ուրախութեան հետ խառնուած դառն վայրկեաններ։ Դառնց վէպին ընդհանուր բնութեան վրայ երկար խօսելու, մտնենք ուղղակի անոր հիւսուածքին մէջ։

Վիոլէթ, իր հօր և մօր մէկ հատիկը, կ'ապրի ծնողական խնամոց ներքեւ։ Իր մատղաշ հասակին մէջ կը կորսնցնէ մայրը։ Զզար այդ կորստին մեծութիւնը, նախ զի ունի իրեն վրայ մօր նման դուրգուրացող հայր մը եւ երկրորդ զի իրենց մօտ կայ բարեկամ դրացի մը, Ժէրարի ընտանիքն, որ կը բաղկանայ բացի ծնողքէն, երկու դեղեցիկ՝ Ամէտէի հասակակից՝ աղջիկներէ։ Վիոլէթի և Ժէրարի ընտանիքները զիրար կը ճանչին ի մաղուց, այնպէս որ անոնց մէջ կը տիրէ ամենաջերմ մտերմութիւն։ Տիկ. Ժէրար, այդ դառն պարագային մէջ, կը հսկէ մօր մը պէս Վիոլէթի վրայ որ միշտ և ամեն օր դրեթէ անոր տունն, իր երկու աղջիկներուն Լուիզի եւ Մարիի հետ կ'զբօսնու։ Ի՜նչ քաղցր ժամեր են սոքա, զորս յետոյ ապագային մէջ յաճախ յիշելու առիթներ պիտի ունենայ։ Լուիզ որ իրմէ քանի մը տարի մեծ է, լուրջ և ուշադրաւ երեւոյթ մ'ունի։ մինչ Մարիա՝ որ տուելի փոքր է, կը վազվզէ՝ խօլ աղջիկ՝ թեւեռնիկներու եռեւէն։ Ամէտէ կ'սկսի յաճախել վարժարան և հոն կը մտերմանայ դպրոցական ընկերի մը հետ, Մօրիս Ռոժէ, որդի ազնուապետական ընտանեաց մը որ Սէվասթոբոլի պատերազմին մէջ ինկած է։ Մօրիս կը կրէ յանձին ազնուապետական դասի ամեն յատկութիւնները։ դնացից և ընթացից շնորհք, ճէնթիլմէնի վարմունքը հրապուրած են զԱմէտէ որ պաշտելու չափ կը սիրէ զայն։ Կը պատմեն իրարու պատմական երգերն։ Երբեւակայութեանց թռիչք կը պարզեն։ Գաղտնիք չունիր իրենց մէջ։

Ամէտէ յաճախ կը խօսէր զմայլմամբ Ժէրարի ընտանեաց մասին, Լուսիզի բարութեանը և Մարիի պ ղեցկութեանը վրայ։ Նմանապէս Ժէրարի ընտանիքին չգադրիր պ ղեւանալել Մօրիսի նկատմամբ, այնպէս որ զիրար տեսնելու մեծ փափաք մ'ունին։ Ամէտէ սակայն Մօրիսի ինչ ստահակ լինելը դիտնալով կը վարանի շարունակ։ վերջապէս օր մը Մօրիսի թախանձանաց զիջանելով զայն Ժէրարի ընտանեաց կը ներկայացնէ։ Մօրիս իւր բնական ազնուական ձիրքերով կը դրաւէ ամենուն համակրութիւնն եւ կարճ ատեակցութենէ մը վերջ կը մեկնի։ Սակայն այդ կարճ ժամանակամիջոցը բաւական եղած է Մարիի և Մօրիսի վրայ իրարու նկատմամբ մեծ տպաւորութիւն գործելու։ Մօրիս վարպետութեամբ կ'զգուշանայ Մարիի վրայ Ամէտէի հետ խօսելէ, մինչ ընդհակառակն Մարիա ամեն անդամ առնել կ'ուզէ տեղեկութիւն Մօրիսի նըկատմամբ։

Ամէտէ արդ չափահաս է։ Կառավարական նախարարատան մէջ կը վարէ երկրորդական պաշտօն մը։ Պարապդ ժամերը կ'անցնէ դրելով և տաղելով։ Մօրիսի պատճառաւ կ'ունենայ շատ ծանօթներ, որոց մէջ պէտք է յիշել ժօքքէյ, ապագայ հռչակաւոր կատակերգուն, որով հեղինակը ակարկեւ ուզած է անտարակոյս Գօքլէնը։ Ամէտէի դրական տաղանդը զարգացնելու մեծապէս նպաստած է ժօքքէյ։

Ամէտէ մինչ կը վերադառնար գեղեցիկ ինքնոյէ մը, յորում կը գտնուէր ամեն զբօսանք և հաճոյք, կ'սկսի խորհիլ իւր վարած կեանքին վրայ։ կը մտաբերէ մանկութեան դեկերը, սիրուն պզտիկ Մարիան, կը տեսնէ զայն ընտանեկան կանթեղին ներքեւ որ կ'սեղմադործէր և կը խօսէր իրեն հետ առանց աչքերը վեր առնելու, մինչ նա կը հիմար անոր խոնարհած երկար յօնքերուն վրայ։ կը զարմանայ յանկարծ որ այդ քնքուշ արարածին ներկայութիւնը նմա չէր ազդած ամենավոքր յուզում մը, որ չէր փափաքած ուրիշ երջանկութիւն այլ միայն անոր քով ըլլալ։ Այլ ինչո՞ւ չարծարծի օր մը Մարիա կրծին մէջն ալ սիրոյ զգացումը։ Զմեծցա՞ն մթիթ ի միասին։ Ի՜նչ հաճոյք և երջանկութիւն եթէ անոր խօսեցնան ըլլայ։ Կը խոստանայ ինքզինքն ալ միայն ժէրարի տունն երթալ, ըստ կարելւոյն Մարիան քով ըլլալ, տեսնել անոր ծիծաղը, անոր խօսկը։ և պիտի ապասէ իւր անբծութեան մէջ, սիրաը գորովելից, մինչեւ այն վայրկեանը, յորում Մարիա նշմարէ որ սիրուած է կամ հաւանի անոր կինն ըլլալու։ Ո՜հ, պաշտելի միութիւն երկուց կուսութեանց, քաղցր համբոյր երկու անմեղ տրմանց։ Այսպիսի երազներով Ամէտէ տուն կուգար այդ երեկոյ ուրախ և զուարթ։ Այլ որպիսի տխուր տեսարան մը կը պարզուի աչաց առջեւ, երբ տուն կը հասնի։ Պէտք է ըսել որ Ամէտէի հայրը իւր փաղաքուշ կնոջ մահուան վրայ անմխիթար մնացած է։ Իր ցաւը մոռնալու կամ ամրելու համար ըմպելեաց կը դիմէ։ և հուսկ յետոյ չի կրնալով տանիլ այդ ցաւը և նոցա հար՝ ըմպելեաց չարաչար գործածութեան համար՝ իւր կենաց վերջ կուտայ։ Ահա այդ տեսարանն է որ կը բացուի Ամէտէի առջեւ, հարն արեան մէջ թաթաղուած տեսնելով։

Ամէտէի համար արդ նոր կեանք մը կ'սկսի։ ընտանեկարուկ է նա։ իր բարեկամներն են ցոյուած։ Մօրիս յիսուսի կը ճամբորդէ։ Պ. Ժէրար կը մեռնի կաթուածահար։ Ընտանիքը թշուառաբարեն ազատողն է Լուիզ որ դաշնակի դասեր կուտայ։ Սակայն փոքր բնակարան մը վարձած են արդ ուր շաբթուն անդամ մը կը յաճախի Ամէտէ։ Սա անդուլ կ'աշխատի, կը նրկարէ ամենաբնական եղանակաւ ինչ որ իր աչաց առջեւ կը պարզուի։ իր խոնարհ տատիճանին խոհալը կը պատկերէ։ Ամէտէ կ'զգայ իր յաջողութիւնը և կարողութիւնը, առաջին անդամ իւր վրայ համարում կ'ունենայ։ այլ կը դրէ իրեն համար միայն, անշահախնդիր ոգւով, և կը վայելէ անարդար երջանկութեան վայրկեաններ։ Անոյշ ժամեր, որք, կ'ըսէ Քոբէ, միայն սիրոյ արբշռութեան ժամերուն կրնան բաղդատուիլ։ Հոս Քոբէ իր բանաստեղծական հանճարին սանձերը արձակելով, արտայայտած է բնական ոճով մը բնական զգացումներ։ Ամէտէ կ'աշխատի անդադար։ Դրիչը կը սահի թղթի վրայ։ կը դնէ անդ ինչ որ ներշնչումն կ'ազդէ նմա, մերթ կը կասի անմեկնելի բերկրութեամբ իր արտադրութեանց առջեւ։ դոհունակութիւնը կը փայլի իր աչաց մէջ։ Ահա, այդ անձնական դոհունակութիւնն է որ ամեն դրող, ամեն հեղինակ նախ և առաջ կը վնասէ։ Քոբէի անձնաւորութիւնն այդ տողերուն մէջ յայտնի կ'երեւի։

Ամէտէ իւր աշխատութեանց գաղանիքը հաղորդած է միայն ժէրարի ընտանեաց, ուր ամեն կիրակի կ'ընթեռնու, յամր և լուրջ ձայնով մը, այն շաբթուան մէջ դրած տաղերը։ Լուիզ, ժամանակէն առաջ թառամեալ, ունկնկը դնէ անդադարութեամբ, աչերը յառած ընթերցողին վրայ երբեմն կ'արձակէ յուզման հառաչանքներ և երբեմն կը փայլին իր արտաւանդեր աչերու արտասուաց լիմներ։ Ինք միայն կը հասկնայ դրուածն և կը գտնէ ճիշդ բառը յայտնելու համար իր կարծիքը, ընելու համար դիտողութիւն մը։ մինչ Մարիա ձանձրոյթով մը դէմքը կը ծռմռուէ և ուշադրութիւն իսկ չը տար։ երիտասարդ հեղինակը կը յուսահատի, և իր սէրն յայտնելու վայրկեանը միշտ կը յետաձգէ։

Ահա այդ վարանմանց մէջն է՝ մինչ իր տաղանդը կը գնահատուի, հասարակութիւնը կը լսէ իր գործերը, թատրոնները կը ներկայացնեն իր խաղերը։ Բաղդը սկսած է ալ ծիծաղիլ Ամէտէի։ փառաց սեմին վրայ է։ իր անունն ամեն բերնի մէջ է։ Ժողովուրդ կը խնդրէ ձեռագիր։ Բանաստեղծներու ծանօթ հրատարակիչ, Մասիֆի կամ Լուիզ, զոր կ'ակնարկէ հեղինակը, կ'ընդունի Ամէտէի տաղերուն հաւաքածոյն և զայն տպագրութեան կը դնէ։ ի՜նչ ուրախութիւն, ի՜նչ յուզում Ամէտէի համար։ նա հասարակութեան մարդն է։ Ամէտէ համբաւոյն թեւոց վրայ կը թռի։ անծանօթ և անշնչան էր առաջին օրը, ծանօթ և հռչակաւոր կը հանդիսանայ երկրորդ օրը։ Ամէտէ ալ կը համարձակի, ժամանակը եկած կը համարի Մարիան ձեռքը խնդրելու։ Ուստի նախ դիմում կ'ընէ Լուիզի, այն Լուիզը՝ որ կ'երազէր վայելել օր մը Ամէտէի սէրը, այլ ի լուր այդ առաջարկին, կը ժռռնայ զինքը և իր սէրը և միայն իր քրջը, որոյ համար գուրգուրանքներ ունի, երջանկութիւնը նիւթել կը կամի։

Ամէտէ անհամբերութեամբ կ'սպասէ պատասխանին եւ մինչ երազներու մէջ օդային դղեակներ կը շինէ, սոսկալի լուր մ'է որ կը հասնի։

Մօրիս հրապուրած է անփորձն Մառիա։ Զարհուրելի է այն ճշնամամը զոր Ամէտէ կը կրէ, սակայն երկրորդ խորհուրդն կ'ըլլայ ժէրարի ընտանեաց պատիւը անարատ պահելու համար միջոցներ ձեռք առնուլ։

Կերթայ Մօրիսին։ նորա պատուոյ զգացմանց դիմում կ'ընէ եւ յետ երկար վիճաբանութեան կը յաջողի համոզել զայն ամուսնանալ Մարիան հետ։

Ի՞նչ ճնացած է արդ Ամէտէի։ Աշխարհի հաճոյից մէջ կ'ընկղմի։ Սալոնները կը յաճախէ։ Կենաց ամեն երեւութից կը մասնակցի։ Ամեն թերութիւններ մերկապարանոց հոյանի կ'ընէ։ Այդ պահուն է զի 70 ին պատերազմը կը ծագի։ Բարիզ պաշարուած է։ Ամէտէ և Մօրիս կամաւոր զինուոր կը գրուին։ Բրուսիական ռազմ մը կը տապալէ Մօրիս կիսամեռ յերկիր։ Կը փոխադրուի հիւանդանոց ուր կը դիմէ Ամէտէ վերջին օգնութիւն մ'ալ ընծայելու համար։ հոն, ամենէ հեռի, միայն Ամէտէ լինելով իր մնարին քով, կը նուազի անդառնալի ին։ Իր վերջին խօսքերը կը լինին։ «Կինս, զաւակը քեզ կը յանձնեմ, ամուսնացիր հետը։»

Վերջապէս Ամէտէ կը հասնի իր փափաքին, իր երիտասարդական ըղձին։ Սակայն կրկին երջանիկ չէ։ Հաբրաստութիւն, պատիւ, փառք, ամեն ինչ Ամէտէի համար են։ Ամուսնացած է իր սրտի հատորին հետ։ Ինչո՞ւ ուրեմն երջանիկ չէ։ Այո՛, հեղինակը կ'ապացուցանէ մեզ, ինչպէս շատեր, թէ միայն տխրութիւնն է մարդկային ցեղին ինկած բաժինը։ Ամէտէ կը պաշտէ իր կինն։ այլ սա, սնմոռանալի վիշտ մը, նուազեալ և բեկեալ բան մը ունի։ Կ'ուզէ երախտագէտ հարատաքներ իր ամուսնոյն, այլ իր սիրաը թաղուած է մեռած զինուորին դերեզմանին մէջ։ Կայ ի նմա վշտերու դաղանի մատուռ մը, ուր Ամէտէ մուտ չունի։ կը վառի հոն, սրբարանի կանթեղի նման, պաշտելւոյն մահուան յիշատակն, որում, կոյս սիրահար, յանձնած էր իր անձն, այն գիւցազին՝ որ իր բազուկներն բաժնուեցաւ հեղլու համար արիւն հասարակաց օգտին։ Ամէտէ ունի երախտագէտ և անձնուէր կին մը։ այլ հեռի է անոր սէրը վայելելէ։

Հեղինակը կը փակէ իւր վերջին էջը այսպիսի թախծալի տողերով։ Տերեւներն են որք ցվերջ կը թօթափին։ Ընթերցողը տխուր է, զի կրկին իր աչաց առջեւ կը տեսնէ կենաց ճշմարիտ պատկերը։ Փոխանակ հոն գտնելու զուարթութիւն և երեւակայութիւնը դգեցող տեսարաններ, անոր քելի ճակատագիրն է որ կը հարատեւ ամենուրեք մարդն և իր գործն։ Ցոտէի կենաց պայքարն է (struggle for life) որ արդի դրադէտներու զնուեան առարկան դարձած է։ Քոբէի նման բանաստեղծն իսկ այդ ընդհանուր շարժման հետեւած է։ Օրէ օր դոցա դառը կ'ուսնայ և թերեւս դայ օր մը որ մի միայն վիպասանութեան սոյն ճիւղը տիրէ համատարած։ Բանաստեղծ դարուն վերապահուած է այդ իրողութիւնը։ Տխո՛ւր դար, տխո՛ւր խորհրդածութիւն։

ՄԿՐՏԻՉ Կ. ՇԱՀԷՆԱՁՈՐ

ԱՌՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅԵՐԷՆ

ՓԱՌԱԿԱՌԱՄ 10 ՁԼՐԵ.

Տպագրութիւն Պ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Այն «Հայատառ» Թուրքերէնէն ի Հայերէն բառարանն՝ որ Ամ. գրականութեան բոլոր արաբերէն և պարսկերէն գործածական բառերն և անոնց բազմազանի առատ ձեւերն և ոճերը կը պարունակէ, յոյժ պիտանի է ուսանողաց և ժողովրդեան։

Գնաւորներն ո՛վ որ 10 ղրուշի նամակագրոշմ (1 ղրուշնոցէ՛) ղրկէ ի Կ. Պոլիս, Պէհճէ-Գիւղու, թիւ 56, յանուն Բ. Պէզաճեանի [Կիդրոնական Գրասուն] ամբիշ՛ոնս պիտի ընդունի մի օրինակ։

355 2—3

Դ Ա Մ Ա Գ Դ Ի Բ Ք

ՍԲԲԱՋԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Ի ՊԷՏՍ ԴՊՐՈՑԱՑ

Ե. տպագրութիւն բազմապատկեր

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹ Վ. Ց. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Այդ գրագիրքը պատրաստուած է մանաւանդ պէս Հայ տղայոց և Ազգային վարժարանաց համար, և իւր այս հինգերորդ տպագրութեան առթիւ նմանօրինակ դասագրոց հետ բաղդատուած և բարեփոխումներ եղած է։

Գինն անհամեմատելի ժամանակ գրքի մեծութեան, գիրքին և կազմին նայելով՝ այսինքն 100 փարայ, դպրոցաց % 20 զեղչ։ 345 2—2

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Ց. ՊԷՅՆԱԶԵԱՆ

Ը Ն Թ Ա Ց Ք

Ք Ա Դ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ա. Տարի

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բարեփոխեալ ըստ ծրագրոյ և յանձնարարութեան Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ Ազգային կեդր. Վարչութեան։

Ի ՊԷՏՍ

Դ. Գասու Ազգ. Նախակրթարանաց

282 ԳԻՆ 2 ԳՈՒՀԵԿԱՆ 6—30

Կը գտնուի ամեն հայ գրավաճառաց քով։

ԳԱՂՏՆԻՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ՄԱԳՈՒԹԵԱՆ

Հեղինակ։

Յովհ. Գասարճեան և Յովհ. Գազանճեան

Բովանդակութիւն

Կրեւակայութիւն։— Երազ.—Կրեւմունք մեգական.—Հնեռատեսութիւն և ծածկատեսութիւն։—Ցեսիլք առ աչօք.—Նախազգացում.—Գուշակութիւն։—Կենդանային Մագնիսականութիւն։—Ակնհայութիւն եւ այլն։

Այդ գիրքն որ 132 մեծագիր երեսներէ բաղկացեալ է, իւր արտաքոյ կարգի հետաքրքրական, հմտալից եւ օգտակար պարունակութեամբն ամեն կարգի անհատից համար ընթերցանութեան մասնաւորապէս արժանի գիրք մ'է։ գինն է 15 ղրշ։

Կը ծախուի պահչէ-Գիւղու Ջրավանառ Պողոս աղայի եւ բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս, Պահճէ-Գիւղու Ջրավանառ Աղամալեան Յակոբ աղայի խանութը։ 236 9—12

ԽՈՒՌՈՒԹՔ ՕՍՄԱՆԻ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳ. ՈՍԿԻ 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լընտըն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ դրամարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթասուց համար:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ենթասներն:

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ:

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ... Գումար 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » » 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն վթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք:

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահէջ—Գաբաս, Անանիատիս խան.

ԾԱՆՕԹ—Տեառք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամէն ինչս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն.

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շրջենաւուց և ուղաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք: Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

11

ԿՈՉԻԿԱԿԱՐ

Նուրբ Օսմանիէ մզկիթի դիմաց, շուկային դուռը թիւ 19, և գարձեալ նոյն փողոցին մէջ քիչ մը վերօք իւր մասնաճիւղն թիւ 5.

Պատիւ ունիմք ծանուցանել, մեր յարգոյ յաճախորդաց թէ թող չիարուին, ներկայիս իւր ժողովրդէն օգտակար լինելու պատրաստակամ, կօշիկարաց ոմանց ըրած ծանուցումներէն՝ որք կօշկաց ածան վաճառում մը կը յայտարարեն. պէտք է գիտնալ թէ երբէք և ոչ մի արհեստաւոր արժէքաւոր լաւ ապրանք մը, չկրնար վաճառել իւր արժէքէն պակաս, և ոչ մի պարագայի մէջ, ուստի երբ մեր պատուարժան յաճախորդք, ածան կօշիկ գնել կ'ուզեն մենք ևս կրնամք նոցա վաճառած միևնոյն գներով, միևնոյն ֆրանսական ապրանքները կօշիկի վերածել, և վաճառել սա միայն զեկուցանելով, ըստ Թրքական առածին թէ, «հէր տիւքեան քէնտի քիրասը իլէն». ուստի թող չնայուի, և ո՛չ մէկը թէ Օմ. ոսկին 95 գրուշի կրնամ գնել, վասն զի նա միշտ 108 և երբեմն ալ բան մը աւելի կ'արժէ. զօրաւոր փաստ մ'ալ սա է թէ՝ մինչեռ ֆրանսական բնոյր ապրանքներ 1 կամ 2 և կամ 5 առ 100 յաւելում գտած են՝ ինչպէս՝ չինուածն 30 առ 100 զեղչով կը ծախուի՝ երբ նա քան առաջնոյն լաւ պատրաստուած լինի. իրաց այս վիճակին մէջ որոնք որ չուզեն հաւատ ընծայել, իրի փորձ թող գնեն մէկ մէկ զոյգ և հանդիպով, գնահատեն բնոյր ապրանաց ճշմարիտ արժէքն և քաջալերեն ճշմարիտ և բանդէտ արհեստաւորներն.

Զեմք կրնար ուրանալ թէ՝ ասկէ 10—15 տարի յառաջ, Հայոց մէջ երեւելի և արհեստաւոր կօշկակար մը չկար մինչեռ այսօր, հրապարակի վրայ կան հայ կօշկակարներ, որք պանծանօք կրնամ ըսել թէ գերազանցած են օտար ազգի կօշկակարները, նա մանաւանդ Յոյներն որոնց յատկացած կը համարուէր սոյն արհեստն՝ ուստի կը հրաւիրեմք հայ երիտասարդութիւնը տնարկ մը նետել կօշկակարաց դասուն վրայ և փորձով հաստատել թէ հայ կօշկակարք կրնան մրցիլ յունաց հետ, և յետ իմաստասիրելոյ ջանալ քաջալերել իւր ազգի արհեստաւորներն, որպէս զի սոքա ևս աշխատին աւելի ևս ծաղկեցնել արհեստն, և նոր արհեստի դիմող երիտասարդաց կենդանի տիպարներ ըլլան. վաճառատանցս մէջ կան, և կը պատրաստուին արանց և կանանց համար ամեն տեսակ կօշկիներ չափաւոր գներով. 313 12—13

ԹԱՐԻԱԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ը.ՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 թ.

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Ֆր. 86,699,951.29
Ամբողջութիւն ապահովեալ գումարաց » 408,448,921.35

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժինները % 25 չափ կ'ընեն.

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ 41 ½ % չափ կ'ընեն.

ԹԱՐԻԱԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ. Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 291.70 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 ֆրանքի գրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և սա իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին.

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Ժիտք) Օրինակ,

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ ազգի մը քսան տարի յետոյ 10,000 ֆրանքի գրամագլուխ մը պիտի առնոյ, ասկէ զատ պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց 320.30 ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն.

Մանկանց ժիտին համար ապահովագրելոց շահուց ման եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 34.12 % և 41 ½ %. Այսպէս ապահովագրեալ 1000 ֆրանքին վրայ, 415 ֆրանքի շահաբաժին տուած են վերջին բաշխումին.

Զինքն մշցանակի մը միջոցաւ դարձիլ է երաշխաւորել նաեւ վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի.

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Գ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՈՆՏԻ, Գրասենեակք, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայերի, երիտասարդ յարկ

Ընկերութեան տեղապահն է Գ. Ս. ՍՏԼԼԻ 26

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՒԺ—ԿԱՐՈՎ

ՅՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՒԻ—Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՅՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐԵՏԱՆն է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, դեղատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամեն գործարտական խանգարում.

Կը բուժէ գիտակցութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեպրի եւ երիկամնոց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ սպառումը. կը կանգնէ կենական ոյժերու ոսկեղէն կորուստը որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ.

Ջղային սկարութեան եւ սառը հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ մեծագոյն է Մեյամանդոմեան զգացումներն եւ սպառնիչը կ'անհետանան հշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը.

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՒԻ ՅՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենական եւ լեկտրական տարրը, ՅՈՍՖՈՏԻՆ, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է Աձական կորովը կը կենդանացնէ մարդկային ամբողջ դիրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հուժկու եւ առոյգ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պատանամարմնութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ: Անորոշամտէ, կը զսպէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առուութիւն ի գուստոյ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մտաբարձութեան առաջին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ մտաբարձութեան ամենայն գոյացութիւնը վերանորոգուած է: Աւորմանը հրաշալի է, ինչպէս եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ կենանց: Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի զոր ծանուցած առաջին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ մտաբարձութեան հիւանդը դարձեալ կ'ուսանի: Մարդասիրութիւնը վերանորոգուած է: Աւորմանը հրաշալի գուրիչ: Դէմքը կ'ակի լինալ, շրթունքը կը գունատուին, աչքերը շրջուն կը լինին, մարմնը պայծառ եւ առոյգ գոյն մը կ'առնու, մազերը այժ կ'առնուին:

Զգուշացէք սոր նմանութիւններէն: Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ ՅՈՍՖՈՏԻՆԸ պարունակեալ է [illegible] մեն չիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան գրամը կը կրեն ու բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England. [illegible] փոպրգրուած: Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած բազմաթիւ մոլեռանդուր եւ ապատակար կեղծիք.

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պալկանիոյ ներկայացուցիչ քով,

65 Մ. ԷՍՊՈՒՏՈՆ ԳԱՌՈՒԱՆԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյիոյ, 95 եւ 97.

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211. Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓՈՇԵ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բաղմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կոշիկներ ֆրանսական նիւթերով և ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու հաւաձայն.

Պատրաստուած կոշիկները հեռուեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Գոթին կալոշ	ղրշ 95	Պալատական կալոշ	ղրշ 45
Գոթին	» 67	Կանանց մուճակ	» 40
Մոկ	» 150	Կանանց սկարբին	» 45
Սկարբին	» 52		

Ինչպէս յաճախ կը տեսնուի զանազան ծանուցմանց մէջ, մեր արհեստակիցք ոսանք, սովոր են, երբ ապրանք մը ածան կը ծախուի, ըսել յաճախորդաց թէ, շինուածքին մէջ թերութիւն կայ. մեր Արգոյ յաճախորդք, կրնան վկայել թէ մենք ածան և թէ լաւ պատրաստուած գաղղիական կօշիկներ կը վաճառենք, և կրնանք վաճառել. վասն զի մենք նախնական նիւթն, ուղղակի Գաղղիայէն բերել կուտանք, և ո՛չ թէ Մերճանէն կը գնենք այլոց նման. մենք ապրանքը գնած ատեն կը շահինք և ոչ թէ վաճառած, հետեւաբար հասարակութիւնն զգուշացնելու համար այլ ընդայլոյ հրատարակութիւններէ, կը հրաւիրենք վերստին գալ, անձամբ տուղել, և շահագիտական առարկութեանց չզոհուիլ. 291 15—20

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱՁՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ—ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ

89

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթախառն պատրաստութիւններէն:

Այս երկաթ, շատէրն հարթ յեր ներէ, ոչ շուրջ-ոչ ինչ կ'առնուի կիրերէն և հանուիրեն

Պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի գրգռեր, ակռաները չի սեւցներ.

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Պամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

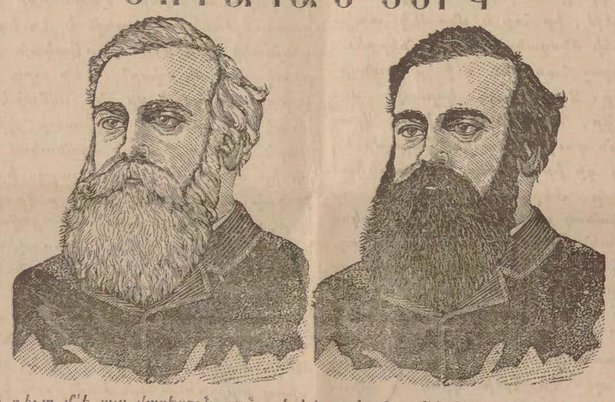

Նոր գիւտ մ'է այս մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ոեւէ նիւթի գործածութեան կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱՆԱԳՈՅՆԻ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՅՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Այս նոր նիւթը բաղադրեալ է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ: Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սեւի:

Գործը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ոչ միայն գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ: Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական երևոյթը տալ և ամենէն ուշադիր դիտողի ի դէմ հանել: Կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'անհետացնէ և նոր օրէ կուտայ մազային մարմին: Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Պրուակ: Երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ թաթակ սպունգի սանտրով մը կամ այլ հեղուկին մէջ թրջած ըստուգեղով որ թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցուցեալ զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին: Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չոգիանայ: Բոլոր մազերը մէկ շրջելով, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է: Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, դոյնն աւելի թանձր կ'ելլայ: Ան. գամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկին գործածելը: Նոյն եղանակը գործածելու է մորուքին և պեխերուն համար: Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործածելէն առաջ կամ ետքը Բնականաբար վերջին դէպքն է ձեռքերը լուալու է առ ի զգուշութիւն.

ՄԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէ ետք, գլուխը ուրուրէ է քիչ մը ալրալով, ապա գլխուն ըսելու է աղ ներկին մէջ թեթեւապէս թրջուած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս.

ԿԵՂԾՆԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՐՄՈՒՆՏ ԳԱՌՈՒԱՆԱՆ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Նիշանի Թրամուէյիոյ, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա. 63

Օ ԲՐՕԿՐԷ

ԱՌԱՋԻՆ Գ'ԲԱՐԱՆԸ Դրանց, պատուհաններու փեղկերու, կաղնիէ ֆ---ի տսխատակամածներու, բանձ--ներու եւ այլ ատաղձագործական շինուածեանց

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՊԷՅՕՂԼՈՒ, ԱԶԻԶԻԵՅ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 21, 22, 23

Այս գործարանի մէջ կը պատրաստուին կակուղ ու կարծր չոր փայտերէ ամեն տեսակ շինութիւնք թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ: Նոյնպէս զօրանոցներու, հիւանդանոցներու, վարժարանաց և խանութներու ներքին ու արտաքին ատաղձայ ամեն տեսակ զարդարանքներ, ինչպէս նաեւ մեքենայով կատարուելիք ամեն տեսակ ատաղձայ գործեր. Դուռներէ եղած յանձնարարութիւնք եւս կ'ընդունուին:

Այս գործարան կը պատրաստուի նաեւ սատափէ, դռդռէ և քանդակեալ զարդու կարասիներ, շարժուն շէջ տեղիներ, բարամբաւոր մեծ սանդուղներ և մեծ փողոցի դռներ.

Սոյն գործարանը գիտնալ մեծապէս գոչ պիտի ըլլան, որովհետեւ յիշեալ գործարանը մեքենայներու շնորհիւ մեծ դիւրութիւններ ունի:

ԱՐԱԳ, ԱԺԱՆ, ԽՆԱՄՈՎ ԳՈՐԾ 319

Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Գալաթիա Պէօյիւք Մէլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վերայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ ածան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէն, կանանց համար կրինոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քոստիներ, ժիտի համար ճերմակեղէն, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ.

Այս ապրանքներ, որոց ածանքն ալ լաւ տեսակ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ.

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ, նոյնպէս Անգլիայէն, Իտալիայէն և Եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին.

Գեղաւոր եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական գրոշով գրկուի.

Զբաղուած ապրանքները եւս կ'առնուին և սակը եւս կը արուի գեղեցիկ փոխադրութեան ծախքը. 101

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն. ԲԱՒԲԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Մ--ԼԼԻ Լ ԲՐԻՆԷ ԴՕՔԼ- ԽԱՆԱՊՈՐՏԱԿ-ԲԱՆԱՊ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Աբդիլ որ ապրիլ 2ին Մարսիլիայէն և ապրիլ 9ին կ. Պոլսէն պիտի մեկնի.

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէնդրեսէ որ պիտի մեկնի ապրիլ 15ին.

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 300 ֆրանք
Բ. » 220 »

Ուղղակի Լ ուրէ ուղեւորութիւն

Նաւուղղեալ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմիլ առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՊՈՒ,
Թիւ 17-18 Ֆիւշիւք Մէլլէթ
Մոմհանէ փողոց, Թիւ 14 371

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ոչ ոք ուրիշ երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլ և Ամէ-Եւլէյ դրկեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գասպոնիա	4841
Եդրուրիա	7718	Գոթենիա	4535
Սերմիա	7391	Ամարիա	2574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2408
Բաւարիա	5587	Ադրիա	2393
Սեվիլանիա	5517	Նարատոս	2166
Կալիա	4809	Թարիթիա	2246
Սիթիա	4557	Բալտիրա	2144
Ալեքսը	2149	Թրինիտատ	1899
Քէսար	1876	Մորգագ	1855
Շեբրուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ ԷՊՊԷՆՕՎ
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Ֆիւշիւք Հալիլ փաշա խան,
Ղալաթիա 196

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՇԻՒԼԻՔ ԼՐԱԳՐՈՑ